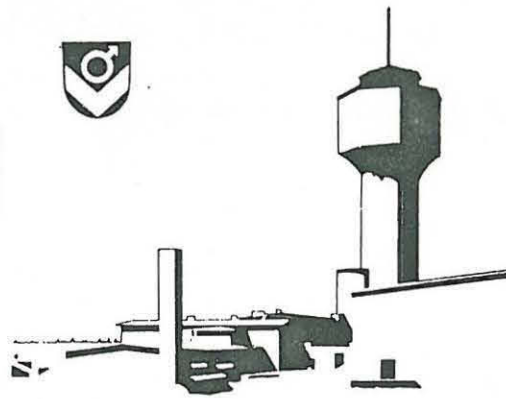

VUOLIJOKI 1982

Inventointikohteet 1-40

Eriwist. tsto 142/22.9.1982

**VUOLIJOKI
1982**

Sisällys

Esipuhe	
Lähteitä	7
Suojelukohdeluettelo	8
Kohdehakemisto	14
Kohteiden jakautuminen karttalehdittäin	16
Esinehakemisto	17
Kohdehakemisto laadun mukaan	19
Negatiiviluettelo	20
Inventoidut kohteet WOLIJOKI 1 - 40	22
Peruskarttalehtijako	63
Peruskarttalehtiotteet	64
Valokuvat	89

VUOLIJOEEN MUINAISTIETEELLINEN INVENTOINTI 1982

ESIPUHE

Tutkija Matti Huurre oli todennut muistiossaan Kainuun kunnista, ettei Vuolijoen kunnan alueelta tunneta toistaiseksi ainoatakaan muinaisjäännöstä eikä mitään tutkimuksia ole aikaisemmin suoritettu. Tämän epäkohdan korjaamiseksi varasi Vuolijoen kunta 1982 talousarviossaan 10 000 markkaa inventointityötä varten. Kunnan muinaistieteellinen inventointi otettiin museoviraston esihistorian toimiston kesätyöohjelmaan v. 1982 ja allekirjoittanut sai tehtäväkseen inventointityön ja siihen kuuluvan kertomuksen laatimisen.

Vuolijoki

Vuolijoki on n. 900 km² laaja pitäjä Oulujärven etelärannalla. Maapinta-alaa on n. 700 km² ja vesipinta-alaa 200 km²; asukkaita kunnassa on n. 3500. Vuolijokeen kuuluu muutama taajama ja talouskylä, suurimmat näistä ovat Otanmäki, Kirkonkylä ja Vuottolahti. Otanmäessä toimii vanadiinikaivos Rautaruukki Oy:n omistuksessa, joskin kaivos on tarkoitus lakkauttaa lähitulevaisuudessa. Kaivoksen johdosta elinkeinjakautuma on teollisuuden ja rakennustoiminnan pohjalla; n. 55 %. Maataloudesta saa toimeentulonsa n. 20 % ja palveluammateista n. 25 %. Vuolijoki on erotettu itsenäiseksi kunnaksi aikanaan Säräisniemestä. Pitäjä kuuluu Kajaanin kihlakuntaan.

Kunnan alueen maaperä on topografialtaan tasaista ja moreenivaltaista. Laaksontäytteinä tavataan myös hienorakeisia sedimenttejä kuten glasiaalisyntyisiä lustosilttejä. Jokiuomat leikkaavat usein em. laaksoja, minkä johdosta viljelyksiä on syntynyt runsaasti jokivarsille. Harjuja tavataan alueella hyvin niukasti. Maapinta-alasta valtaosa on soiden tai korpien peittämä, joita parin viime vuosikymmenen aikana on voimakkaasti kuivattu.

Maanviljelyyn raivatut peltoalat sijaitsevat jokiuomien ohessa Oulujärvestä kohoavilla rinteillä ja niiden välisillä raivatuilla soilla. Pitäjän eteläosassa

Saaresmäessä tavataan myös vaara-asutusta supra-akvaattisilla moreeniharjanteilla. Peruskartan nimistöä päätellen eteenkin jokivarsia on yritetty "kydötä" mutta vielä nykyisinkin soiden ympäröivät pellot ovat hallanarkoja.

Jäätikön jälkeinen kehitys

Kunnan alue lienee vapautunut jäätikön peitosta n. 9200 - 9000 b.p. Myöhäisjääkauden korkein rantataso on Vuolijoen alueella toistaiseksi puutteellisesti dokumentoitu. N. 6 km kirkonkylästä etelään sijaitsevalla Honkamäellä tekemieni morfologisten havaintojen mukaan esiintyy 185-188 m korkeudella selvä huuhtoutumisraja ja maalajin vaihtuminen hienoainesvaltaiseksi moreeniksi. Tätä havaintoa tukee myös vaara-asutuksen peltojen sijainti 180 m korkeammalla vyöhykkeellä Saaresmäellä ja Humpinmäessä.

Vuolijoen kunnan alueen nykyinen maankohoaminen on n. 7,5 - 7 mm/v, jonka mukaan prof. Matti Saarniston julkaisema Perä-Pohjolan rannansiirtymiskäyrä on Oulujärven kehitykseen kytkettynä käyttökelpoisen postglasiaalikauden varhaisvaiheita selviteltäessä (Saarnisto 1981). Sen mukaan myöhäisglasiaalikauden ranta, jota Etelä-Suomessa on yhdistetty Ancyclusregressioon, on nopeasti laskeutunut 180 m tasolta alle 120 m:n tason n. 8500 b.p. mennessä ja tällöin Oulujärvi on kuroutunut itsenäiseksi altaaksi. Vastikään on Oulujärven kehitystä tutkittu Oulun yliopiston maantieteen laitoksen toimesta. Olin yhteydessä ennen inventointia dos. Leo Koutaniemeen, joka kuitenkin ei suostunut luovuttamaan painossa olevia tutkimustuloksiaan käytettäväksi kivikautisten muinaisrantojen selvittämiseksi. Koutaniemen mukaan tutkimus ilmestyy vuoden 1983 alussa sarjassa *Annales Academiæ Scientiarum Fennicæ Ser A III*.

Kuroutumistapahtuman jälkeen Vaalan Oulujoen kynnys on säädellyt Oulujärven kehitystä. Järvessä alkoi transgressio, joka on jatkunut näihin päiviin asti. Transgression suuruus jäi toistaiseksi epäselväksi. Ancyclusjärven gradientin, 42 cm/km, mukaan varhaisin kuroutumisranta kunnan itäosassa olisi useamman kymmenen metrin syvyydessä. Koutaniemi on iännyt transgressionopeutta ajoittamalla radiohiilimenetelmällä transgressionalaisia turvekerrostumia eri syvyyk-

siltä. Käymässäni puhelinkeskustelussa paljasti Koutaniemi transgression suuruudeksi "kymmenkunta metriä suunnilleen".

Oulujärveä säännöstellään nykyisin voimakkaasti Oulujoen voimalaitosten avulla. Säännöstelykorkeus on 120,71 - 123,41 m ja keskikorkeutena pyritään pitämään 122,2 m. Inventoinnin alussa 1.7.1982 oli pinnan korkeus 122,85 m ja laski seuraavan kolmen viikon ajan n. 30 - 40 cm. Transgression takia ovat Oulujärven rannat rantapalteiden peitossa. Moreenirannalla on useimmin lohkarainen, haarniskoitunut, jääntyöntämä kivikko yleisimpänä rantamuotona. Soiden ja luhtarantojen kohdalla kivikon korvaa suon päälle työntynyt tasarakeinen hiekkasärkkä. Kivikkorantoja on voimakkaasti raivattu mautilojen ja kesämökkiasutuskaiden toimesta. Transgression kuluttamat rannat ovat matalia ja koko järven keskisyvyydeksi on laskettu ainoastaan 9 m.

Arkeologinen inventointi 1982

Inventointitutkimuksen pohjana toimivat tiedot n. kymmenestä kiviesineestä ja rautakautiseksi ajoitetusta suksesta. Ensimmäiset tiedot kiviesineistä on kerätty O.A.F. Mustosen (Lönbohm) tekemään S.M.Y:n stipendikertomukseen vuodelta 1892 Kajaanin kihlakunnasta (kohteet VUOLIJOKI 1 ja 6). Mustonen kirjasi myös muutaman lappalaisiin liittyvän perimätiedon Vuolijoen alueelta. Sitten min ovat löytäjät lähettäneet esineitä KM:oon. V. 1969 Vaalan inventoinnin yhteydessä poikkesivat tutkijat Leena Tomanterä ja Marja Mustakallio Kytöksen tilalla ja poimivat kivikautiseen asuinpaikkaan viittaavia löydöksiä (VUOLIJOKI 4).

Maastotyöt tein ajalla 5.7. - 23.7.1982. Oulujärvi oli n. puoli metriä normaalitasoa ylempänä. Suurta apua ja asiantuntemusta sain kulttuurilautakunnan puheenjohtaja Osmo Nissiseltä, jonka kanssa tarkistimme useita vihjeitä ja maastokohteita. Nissinen tiesi selventää aikaisempien löydösten mukana KM:oon tulleita tietoja ja mautiloissa tapahtuneita jakomuutoksia. Tutkija Matti Huurre vieraili Vuolijoella 8.-9.7. ja hänen kanssaan tarkistimme useita löytöpaikkoja Kosken kylässä. Kirjoitin myös pari inventointia käsittelevää lehtiartikkelia "VUOLISEEN".

Aloitin inventointityön kiertelemällä Oulunjärveä moottoriveneestä käsin. Rantojen tarkastelu ei tuottanut minkäänlaisia tuloksia kivikautisten asuinpaikkojen osalta. Transgressio oli tuhonnut kaiken asutuksen merkit, eikä rantavyöhykkeitä peittävän kivikon alta havaintojen teko onnistunut lainkaan. Käsitykseni mukaan vain hyvin poikkeuksellisen matalan veden aikana on mahdollisuus löytää jäätikön työntämän kivikkovyön alapuolelta merkkejä asuinpaikoista. Tarkastin myös alueen saaret ja haeskelin lapinraunioita sopivilta rannoilta (VUOLIJOKI 25, 26).

Sen jälkeen siirryin haeskelemaan asuinpaikkoja jokivarsista ja latvavesistöiden rannoilta, joka tuotti paremman tuloksen. Kivikautisia asuinpaikkoja löytyi yhteensä 10. Pyrin tarkastamaan peltoja ja profiileja systemaattisesti tila tilalta samalla keräten tietoja asukkailta. Muutamassa tapauksessa kysely johti tulokseen.

Inventointikertomus

Aikaisemmin kunnan esihistoriallisista löydöistä oli käytössä A. Erä-Eskon laatima kortisto, johon kohteet oli merkitty juoksevilla numeroinnilla. Inventointikertomus on laadittu siten, että numerointia on jatkettu sitä mukaa, kun esineitä ja asuinpaikkoja tuli esille. Kertomukseen on liitetty myös tietoja lappalaistarinoista ja epäselvemmistä antropogeenisistä muodostumista. Varsinkin O.A.F. Mustosen kirjaamia muistitietoja lappalaisista pyrin selvittämään perusteellisemmin. Tämän kertomuksen mallina on käytetty Erä-Eskon Kuusamon kertomusta vuodelta 1975 ja M. Huurteen - E.-L. Niemisen Sotkamon kertomusta vuodelta 1981.

Kohteesta on ilmoitettu seuraavat tiedot:

- kohteen järjestysluku
- kylä ja kohteen nimi
- peruskarttakoordinaatit
- tila, rekisterinumero

- omistaja ja osoite
- löydöt museonumeroineen
- havainnot ja tarkastuksessa sattuneet tapahtumat
- peruskarttaote (seuraa sivunumerointia)
- mahdolliset valokuvat kopioineen

Kertomukseen liittyy myös esinehakemisto, kohdehakemisto, kohteet peruskarttalehtiin mukaan ja kohdehakemisto laadun mukaan.

Kertomuksesta on toimitettu kopiot Kainuun Museolle ja Vuolijoen kulttuurilautakunnalle.

Saatteeksi vastaisille tutkimuksille

Vuolijoen kunnan alueelta tunnetaan v. 1982 tarkastusten jälkeen kohteita seuraavasti:

Kivikautisia asuinpaikkoja	10 kpl
Kivikautisia irtolöytöpaikkoja	14 "
Lapinraunioita	12 "
Pronssikautinen irtolöytö	
Rautakautinen suksilöytö	
Esihistoriallisia irtolöytöjä	2 "
Rautasulattoja hist. ajalta (?)	2 "

Lisäksi kohteina on epäselviä kivirauniokumpuja, kaskiraunioita ja lappalais-tarinoita, yht. 40 kpl.

Ajoitettavat kivikautiset esinemuodot ovat mesoliittiselta ajalta (VUOLIJOKI 2 (?), 8, 12, 13(?), 15). Tämä viittaa siihen mahdollisuuteen, että kivikauden asutus liittyy Oulujärveä varhaisemmalle myöhäisglasiaaliselle Itämeren rannalle (mahd. regressiiviseen Ancyclusvaiheeseen). Oulujärven yhteyteen liittyvät asuinpaikat näyttävät tyystin tuhoutuneilta. (Ks. Siiriäinen 1978).

Vastaisia kaivaustutkimuksia silmälläpitäen soveltuvimmiksi kohteiksi kivikau-
delta katsoisin VUOLIJOKI 2, 16 ja 19 ja lapinraunioista kohteet 25 ja 27.

Helsingissä 5.8.1982

Heikki Matiskainen

fil. maist.

LÄHTEITÄ

Painamattomat

Mustonen, O.A.F. Tietoja Kajaanin kihlakunnasta. S.M.Y:n stipendikertomus
7 V. 1892.

Painetut

Saarnisto, Matti. 1981. Holocene emergence history and stratigraphy in the
area north of the Gulf of Bothnia. Annales Academiae
Scientiarum Fennicae Ser. A. III 130.

Siiriäinen, Ari. 1978 Archaeological Shore Line Displacement Chronology
in Northern Ostrobothnia. ISKOS 2.

Vuolijoen muinaismuistolain alaiset suojelukohteet

Luettelo 1982

1. Nurmela (Rasiaho)
Kivikautinen asuinpaikka. II.
Inventointi nro 2.
Vimpeli, Rasipelto 15:36
3431 02 OTANMÄKI
 $x = 7116\ 87, y = 508\ 27, z = n. 127,5$
Vuolijoen kirkosta n. 8,5 km EES, Vimpelinjoesta n. 130 m E,
Rasipellon tilalle Vaala-Kajaani -maantieltä eroavassa risteyksessä.
Löydöt talon kynnöspellosta, maantien NNW puolella.
Löydöt: KM 10451:1 pohjalainen kirves, KM 21468 kvartsiesineitä
ja -iskoksia.
Tark. H. Matiskainen 1982.

2. Nurkkala
Kivikautinen asuinpaikka. II.
Inventointi nro 3.
Kuusiranta, Huuskonniemi 5:9
3431 03 VUOLIJOKI
 $x = 7123\ 17-21, y = 504\ 91, z = 125\ m$
Vuolijoen kirkosta n. 4 km NE, Huuskonniemen NW-puolella olevalla
pellolla, n. 50 m Oulujärvestä. Löydöt pellosta ja kuivausojasta.
KM 10451:2 kehdonjalaskuokka, KM 21473 kvartsi-iskoksia, yksi
mahd. kiviesine hukassa.
Tark. H. Matiskainen 1982.

3. Kytökoski
Kivikautinen asuinpaikka. II.
Kytökoski 34:
Inventointi nro 4.

3. 343102 OTANMÄKI
 $x = 7112\ 22$, $y = 500\ 84$, $z = 132,5\ \text{m}$
 Vuolijoen kirkosta n. 7,5 km S, Vuolijoen Kytökosken E-rannalla, Kajaani-Kokkola -maantien S-puolella. Löydöt asuinrakennuksen ympäriltä pelloista.
 Löydöt: KM 12175 pohjalainen kirves, KM 17958 kvartsi- ja liuskeiskos, KM 21480 palanutta luuta.
 Tark. H. Matiskainen.
4. Päivärinne
 Kivikautinen asuinpaikka. II.
 Kirkonkylä Päivärinne 1:51
 Inventointi nro 16.
 3413 12 KÄKILAHTI
 $x = 7120\ 18$, $y = 499\ 85$, $z = 127,5-130\ \text{m}$
 Vuolijoen kirkosta n. 1 km NWW, Vuolijoen E puolella jokitorrmällä.
 Löydöt tilan pellosta, talosta n. 200 m SW.
 Löydöt: KM 21470, reikäkivi, kvartsi-iskoksia ja esineitä.
 Tark. H. Matiskainen 1982.
5. Jokipelto
 Kivikautinen asuinpaikka. II.
 Koski, Jokipelto 7:11
 Inventointi nro 19.
 3431 05 VUOTTOLAHTI
 $x = 7114\ 18$, $y = 515\ 55$, $z = 129-130$
 Vuolijoen kirkosta n. 16 km SEE, Mainuanjoen NE rannalla, koskesta n. 100 m Ounakseen menevän maantien NE puolella n. 30 m.
 Löydöt pellosta.
 Löydöt: KM 21469, kivesineen katkelma, teelmä, kvartsiesineitä ja -iskoksia.

6. Ryynänen
Kivikautinen asuinpaikka. II.
Otanmäki, Ryynänen, Valtionmaa
Inventointi nro 20.
3431 01 LEPPIKYLÄ
 $x = 7106\ 42, y = 506\ 40, z = 154$
Vuolijoen kirkosta n. 14,5 km SSE, Ryynäsen järven NW-rannalla.
Löydöt poimittu hiekasta rantavedestä.
Löydöt: KM 21472, kvartsi-iskoksia
Tark. H. Matiskainen 1982.
7. Niskan tammi
Kivikautinen asuinpaikka. II.
Saaresmäki, Ollila 5:24
Inventointi nro 21.
3413 10 SAARESMÄKI
 $x = 7109\ 08, y = 494\ 38, z = 172$
Vuolijoen kirkosta n. 12,3 km SSW, Saaresjärven NW-rannalla,
Saaresjoen niskassa olevan padon N-puolella n. 50 m. Löydöt
poimittu hiekkasärkältä rantavedestä.
Löydöt: KM 21471, kvartsiesineitä ja -iskoksia
Tark. H. Matiskainen 1982.
8. Katajamäki
Kivikautinen asuinpaikka. II.
Kirkonkylä, Katajamäki 1:61
Inventointi nro 22.
3413 12 KÄKILAHTI
 $x = 7120\ 77, y = 499\ 98, z = 127,5$
Vuolijoen kirkosta n. 1 km NNW, Vaala-Kajaani -ohitustien SW-puo-
lella, asuinrakennuksen vieressä, n. 5 m NW. Löydöt puutarhasta.
Löydöt: KM 21474, kvartsi-iskoksia
Tark. H. Matiskainen 1982.

9. Haapala
 Kivikautinen asuinpaikka. II.
 Kirkonkylä, Haapala 7:15
 Inventointi nro 23.
 3413 11 VAIVAISSUO
 $x = 7119\ 40, y = 499\ 99, z = 130$
 Vuolijoen kirkosta n. 1 km SW, Vuolijoen SW-puolelta Kytökoskelle
 menevän maantien SE-puolelta, tienlaidassa olevasta pellostä, asuin-
 rakennuksesta n. 20 m. NW.
 Löydöt: KM 21475, kvartsi-iskoksia
 Tark. H. Matiskainen 1982.
10. Peltola
 Kivikautinen asuinpaikka. II.
 Kirkonkylä, Peltola 13:19
 Inventointi nro 24.
 3431 02 OTANMÄKI
 $x = 7119\ 67, y = 500\ 64, z = 132,5$
 Vuolijoen kirkosta n. 300 m SEE, navettarakennuksen SE-puolella
 olevasta pellostä.
 Löydöt: KM 21481 kvartsi-kaavin ja -iskos
 Tark. H. Matiskainen 1982.
11. Jataharjunnokka
 Lapinraunio. I.
 Käkisaari, jakokunnan yhteisalue
 Inventointi nro 25.
 3432 01 UNELANPERÄ
 $x = 7130\ 67, y = 501\ 39, z = 124$
 Vuolijoen kirkosta n. 11 km N, Käkisaaren pohjoisemmassa kärjessä,
 n. 20 m Oulujärvestä.
 Tark. H. Matiskainen 1982.

12. Jataharjun torni
Lapinraunio. I.
Käkisaari, Sivola 9:5
Inventointi nro 26.
3431 03 VUOLIJOKI
 $x = 7129\ 86$, $y = 501\ 78$, $z = 154,3$
Vuolijoen kirkosta n. 10,5 km N, Käkisaaren pohjoisosassa sijaitsevan Jataharjun korkeimmalla kohdalla, kolmiomittaustornin alla. Rökkiötä on tuhottu tornia tehtäessä.
Tark. H. Matiskainen 1982.
13. Mustikkakangas
Lapinrauniokalmisto. I.
Vuottolahti Vesala 11:24 ja Savela 11:26
Inventointi nro 27.
3431 05 VUOTTOLAHTI
 $x = 7111\ 40-6$, $y = 514\ 57-60$, $z = 140$
Vuolijoen kirkosta n. 17 SE, Kajaani-Kokkola -maantien S-puolella, n. 1 km. Alueella sijaitsee 10 lapinrauniota, useimmat erinomaisesti säilyneitä.
Tark. H. Matiskainen 1982.
14. Lapinniemi
Kiviraunioita. II.
Lapinniemi 1:28
Inventointi nro 28.
3431 06 OUNAS
 $x = 7125\ 90$, $y = 515\ 94$, $z = 127,5$
Vuolijoen kirkosta n. 16,5 km NE, Lapinniemen tilalla asuinrakennuksesta n. 300 m NW sijaitsee kolme rauniota ja 80 SW yksi raunio. Mahdollisia lapinraunioita.
Tark. H. Matiskainen 1982.

15. Lehtolankangas

Rautasulatto. I.

Kytökoski, Lehtola 5:34

Inventointi nro 30.

3431 01 LEPPIKYLÄ

$x = 7109\ 52$, $y = 501\ 25$, $z = 140$

Vuolijoen kirkosta n. 10,5 km S, Ryynäsenjoen SW-puolella,
Lehtolan asuinrakennuksesta n. 300 m SWW. Paikalla sysihauta,
kuonakasa ja "hytinpiippu". Historialliselta ajalta.

Tark. H. Matiskainen 1982.

KOHDEHAKEMISTO

Inv. nro	Paikka	Laatu	Suojelukohde
1.	Koskenkangas	esihist. irtol.	-
2.	Nurmela (Rasiaho)	kivik. as.p.	1
3.	Nurkkala	kivik. as.p.	2
4.	Kytökoski	kivik. as.p.	3
5.	"Vuolijoen kylä"	kivik. irtol. (?)	-
6.	Vuottolahti-Karjala	kivik. irtol.	-
7.	Tervaniemi	kivik. irtol.	-
8.	Myllylä	kivik. irtol.	-
9.	Isosaari	rautak. löytöpaikka	-
10.	Paatio	kivik. irtol. (?)	-
11.	Siltala	kivik. irtol.	-
12.	Valtalanniemi	kivik. irtol.	-
13.	Kankaala	kivik. irtol. (as.p.?)	-
14.	Pellikka	pronssik. irtol.	-
15.	Myllypelto	kivik. irtol.	-
16.	Päivärinne	kivik. as.p.	4
17.	Lapinniemi (vrt. nro 28)	esihist. (?) löytöpaikka	-
18.	Rahkeenkari	kivik. irtol.	-
19.	Jokipelto	kivik. as.p.	5
20.	Ryynänen	kivik. as.p.	6
21.	Niskan tammi	kivik. as.p.	7
22.	Katajamäki	kivik. as.p.	8
23.	Haapala	kivik. as.p.	9
24.	Peltola	kivik. as.p.	10
25.	Jataharjunnokka	lapinraunio	11
26.	Jataharjun torni	lapinraunio	12
27.	Mustikkakangas	lapinraunioita	13

28.	Lapinniemi (vrt. nro 17)	röykkiöitä	14
29.	Kallioniemi	röykkiöitä	-
30.	Lehtolankangas	rautahytti	15
31.	Törmä	kivik. irtol.	-
32.	Koivula	kivik. irtol.	-
33.	Havukkaniemi	kaskiraunioita	-
34.	Lattulansaari	kaskiraunioita	-
35.	Kiuasniemi	tarinapaikka	-
36.	Kivioja	lapinhautoja (?)	-
37.	Mullikkokangas	kiuas (?)	-
38.	Hyttikangas	rautahytti (?)	-
39.	Hina	reenjalas (?)	-
40.	Voudinsaari	kivik. irtol. (?)	-

KOhteiden JAKAUTUMINEN KARTTALEHDITTÄIN

peruskartta	kohteet
3413 10	14, 21, 35, 38
3413 11	23
3413 12	10, 16, 22, 39
3414 10	36
3431 01	20, 30
3431 02	2, 4, 5 (?), 12, 13, 15, 24, 37
3431 03	3, 8, 18, 22, 33, 34
3431 04	-
3431 05	1, 6, 7, 11, 19, 27, 29, 31, 32
3431 06	9, 17, 28, 40
3432 01	25, 26

ESINEHAKEMISTO

Kivikaudelta:

KM nro	laatu	nimi	inv.	suoj.
2378:6	reikäase	Koskenkangas	1	-
2378:7	kourutaltoa	Karjala	6	-
3041:5	tasataltan ktkl.	Tervaniemi	7	-
10451:1	pohj. kirves	Nurmela (Rasiaho)	2	1
10451:2	kehdonjalaskuokka	Nurkkala	3	2
12175	pohj. kirves	Kytökoski	4	3
17862	supp. pallonuija	Myllylä	8	-
17958	kvartsi, pal. luu	Kytökoski	4	3
18872	reiäll. kivi	Paatio	10	-
19985	pohj. kourutaltoa	Siltala	11	-
20944	käyräs. kourut.	Valtalanniemi	12	-
21468	kvartsia ym.	Rasiaho	2	-
21469	kvartsia ym.	Jokipelto	19	5
21470	kvartsia ym.	Päivärinne	16	4
21471	kvartsia	Niskan tammi	21	7
21472	kvartsia	Ryynänen	20	6
21473	kvartsia	Nurkkala	3	2
21474	kvartsia ym.	Katajamäki	22	8
21475	kvartsia	Haapala	23	9
21476	alkeel. kirves	Myllypelto	15	-
21477	teelmä ym.	Kankaala	13	-
21478	reikäkivi	Rahkeenkari	18	
21480	palanutta luuta	Kytökoski	4	3
21481	kvartsia	Peltola	24	10

Oulun Museo

1870-71	taltoa ja katkelma	"Vuolijoen kylä"	5	-
---------	--------------------	------------------	---	---

Pronssikaudelta:

KM nro	laatu	nimi	inv.	suoj.
21479	piitikari (?)	Pellikka	14	-

Rautakaudelta:

Kainuun M.

2797	suksi	Isosaari	9	-
------	-------	----------	---	---

Muuta

KM 21486	suksi	Lapinniemi	17	-
----------	-------	------------	----	---

KOHDEHAKEMISTO LAADUN MUKAAN

(Suluissa olevat numerot viittaavat suojelukohdeluetteloon)

Kivikausi:Asuinpaikat

2 (1), 3 (2), 4 (3), 16 (4), 19 (5), 20 (6), 21 (7), 22 (8),
23 (9), 24 (10)

Irtolöydöt

1, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 15, 18, 31, 32

Pronssikausi:Irtolöydöt

14

RautakausiIrtolöydöt

9

Ajaltaan epämääräiset kohteetLapinrauniot

25, 26, 27

Muuta:

17, 28, 29, 30, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39

NEGATIIVILUETTELO

<u>Negatiivin nro</u>	<u>Aihe</u>
55751	VUOLIJOKI 1, Kosken kylän Mainuanjoen suun kivikautiset kohteet Oulujärveltä kuvattuna.
55752	
55753	"
55754	VUOLIJOKI 2, Panoramakuva Nurmelan kivikautiselta asuinpaikalta.
55755	
55756	VUOLIJOKI 4, Kytökosken kivikautinen asuinpaikka.
55757	
55758	VUOLIJOKI 8, Myllylän suppiloreikäisen palonuijan löytöpaikka Oulujärveltä.
55759	VUOLIJOKI 9, Isosaaren rautakautisen suksen löytöpaikka Oulujärveltä.
55760	VUOLIJOKI 10, Paation löytöpaikka Käkisaareissa Oulujärven rannalla.
55761	VUOLIJOKI 12, Valtalanniemen käyräselkäisen kourutaltan löytöpaikka Oulujärven rannalla.
55762	VUOLIJOKI 13, panoraamakuva Kankaalan kivikautiselta löytöpaikalta.
55763	
55764	VUOLIJOKI 14, Pellikan piitikarin löytöpaikka Saaresmäe ssä.
55765	
55766	"
55767	VUOLIJOKI 15, Myllypellon alkeellisen kirveen löytöpaikka.
55768	VUOLIJOKI 19, Jokipellon kivikautinen asuinpaikka Kosken kylässä.
55769	VUOLIJOKI 20, Rynäsen asuinpaikka Rynäsjärven rannalla.
55770	

55771	VUOLIJOKI 21, Niskan tammen kivikautinen asuin-
55772	paikka Saaresjärveltä.
55773	VUOLIJOKI 22, Katajamäen kivikautinen asuin-
	paikka.
55774	VUOLIJOKI 25, Jataharjunnokan lapinraunio.
55775	"
55776	VUOLIJOKI 26, Jataharjun tornin lapinraunio.
55777	"
55778	VUOLIJOKI 27, Mustikkakankaan röykkiö A
55779	" " B 1
55780	" " B 2
55781	" " B 6
55782	" " B 7
55783	" " B 7
55784	" " B 8
55785	" " B 9

VUOLIJOKI 1

VUOLIJOKI

Koski

Koskenkangas

PK 3431 05 VUOTTOLAHTI

x = n. 7114 13

y = n. 515 25

z = 125

tl. Tervaniemi RN:o 8:12

om. hitsari Martti Tervaniemi

os. PPA 2 KOSKI, 88999 Kajaani

Koskenkangas, esihistoriallinen löytöpaikka

Löydöt: KM 2378:6 reikäse, "saviliuskamainen laatta reikäkalso, 98 x 70,5 x 27. Vuolijoen Koskenkankaasta tavattu tervahaudan pohjaa kaivettaessa, S.M.Y:n stip. kand. O.A.F. Mustosen (Lönbohmn) kokoelma Kajaanin kihlakunnasta."

Tarkastus 1982

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä tarkastin tutk. Matti Huurteen kanssa reikäaseen löytöpaikan. Löytö liittyy kiinteästi yhteen kohteen nro 7 kanssa nykyisellä Tervaniemen tilalla. Haastattelimme tilan aikaisempaa omistajaa Väinö Tervaniemeä, joka arveli esineen mahdollisesti löytyneen asuinrakennuksesta n. 100 m N kosken partaalla olevien tervahaudan pohjien tuntumasta. Paikalla havaitsimme muutamia tervahaudan sijoja, joiden ympäriltä ei mitään mainittavaa tullut esille. Maalaji paikalla on silttimoreenia. Katso myös VUOLIJOKI 7.

Ks. valok. s. 89 ja kartta s. 64.

VUOLIJOKI 2

VUOLIJOKI

Nurmela

Rasiahho

PK 3431 02 OTANMÄKI

x = 7116 87

y = 508 27

z = n. 127,5

tl. Rasipelto RN:o 15:36

om. eläk. Uno Tolonen

os. Vuottolahti 88210

Nurmela, kivikautinen asuinpaikka, II lk.

Löydöt: KM 10451:1, pohjalainen kirves, löytänyt Robert Pussinen 1936 Vuottolahden kylän Nurmelan talon nro 15 maalta, n. 200 m Vimpelinjoesta ja 500 m Oulujärvestä, muutaman metrin päässä maantiestä, tietä oikaistaessa peltorauniosta. KM 21468, kvartsiesineitä ja -iskoksia.

Tarkastus 1982

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä tarkastin Nurmelan tilan maalta löydetyn kiviesineen löytöpaikan. Nurmelan tila on jaettu nykyisellään useampiin pienempiin tiloihin (Jarmola, Kuru ja Rasipelto). Rasipellon isäntä Uno Tolonen muisti kivikirveen löytöpaikan ja samoin löytäjän R.P:n.

Löytöpaikka sijaitsee Rasipeltoon Vaala-Kajaani -maantieltä eroavassa risteyksessä, n. 130 m Vimpelinjoesta E. Paikalla oli maantien oikaisun aikaan peltoraunio, joka jouduttiin purkamaan osaksi, osin rauniota näyttää olevan vielä jäljellä. Paikan tarkastuksessa löysin viereisen kynnöspellon pinnalta kvartsiesineitä ja -iskoksia, jotka osoittavat paikalla olevan asuinpaikan. Runsaimmin niitä esiintyi taloon vievän tien NNW puoleisella saarakkeella, maantien laidassa. Ilmeisesti asuinpaikka on osin maantien teossa tuhoutunut. Muutama kvartsi löytyi saarakkeen yläosasta läheltä Rasipellon taloa. Ks. valok. s.90 ja kartta s.65.

Topografialtaan maasto on loivaa Vimpelinjoesta nousevaa rinnettä, maaperä on silttistä hiekkamoreenia, vaihettuen alempana silttipitoisemmaksi ja joen tuomiin sedimentteihin.

VUOLIJOKI 3

VUOLIJOKI

Kuusiranta

Nurkkala

PK 3431 03 VUOLIJOKI

x = 7123 17-21

y = 504 91

z = 125 m

tl. Huuskonniemi RN:o 5:9

om. Viljo Huusko

os. Kuusiranta 88270 Vuolijoki

Nurkkala, kivikautinen asuinpaikka, II lk.

Löydöt: KM 10451:2, kehdonjalaskuokka, löydetty Kuusirannan Nurkkalan maalta 1936 kuivausojaa kaivettaessa, läheltä Oulujärven rantaa 0,5 m suon ja saven alta. Lähettäjä H.V. Claudelin 1936. KM 21473, kvartsi-iskoksia. Mahdollisesti yksi hukkaantunut kiviesine.

Tarkastus 1982

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä tarkastin Nurkkalan löytöpaikan. Tila on aikoja sitten jaettu pienempiin tiloihin ja nimi on poistettu maarekisteristä. Tiedustelujen avulla paikansin Nurkkalan talon lähelle Huuskonniemeä, talosta n. 80 m länteen. Kuivausojaa oli ilmeisesti Huuskonniemen NW-puolella, tilan rajalla Oulujärven laskeva oja. Ojan ja asuinrakennuksen väliseltä pellolta poimin muutamia kvartsi-iskoksia, jotka viittaavat asuinpaikkaan. Viljo Huusko kertoi löytäneensä joskus perunapellosta paikalta "ihmisen tekemän kiviaseen", jonka kuvaus jäi hyvin epäselväksi. Löytöä haeskeltiin, sillä kertaa löytämättä ja luvattiin toimittaa esine myöhemmin Kainuun Museolle. Ks. kartta s. 66.

Maalaji pellossa on vähäkivistä hiekkamoreenia, muodostaen Oulujärvestä kohoavan matalan kumpareen. Oulujärven ranta oli asuinpaikan kohdalla pallekivikon peittämä. Asuinpaikan laajuus ja mahdollinen järven erosion vaikutus jäivät tarkastuksessa epäselviksi. Pelto oli osin perunapelloa ja osin niitetty sängelle.

VUOLIJOKI 4

VUOLIJOKI

Kytökoski

Kytökoski

PK 3431 02 OTANMÄKI

x = 7112 22

y = 500 84

z = 132,5 m

tl. Kytökoski RN:o 34

om. Heimo Pikkaraisen perik.

(Esa Pikkarainen, Emäpuuntie 72 H, 90560 OULU)

os. 88250 Kytökoski

Kytökoski, kivikautinen asuinpaikka, II lk.

Löydöt: KM 12175, pohjalainen poikkikirves, löytänyt Reino Halonen v. 1936 Kytökosken talon maalta pellon ojaa kaivettaessa talosta n. 50 m S, jokitörmältä olevasta savimaasta. KM 17958, kvartsi- ja liuske-iskos Kytökosken perunapellosta, toim. Leena Tomanterä ja Marja Mustakallio v. 1969. KM 21480, palanutta luuta.

Tarkastus 1982

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä tarkastin Kytökosken asuinpaikan. Pikkaraiset olivat ostaneet tilan Halosilta 1950-luvulla, nykyisin tila toimii kesäasuntona. Uusi asuinrakennus on valmistunut n. 1970. Tarkastuksen yhteydessä tapasin perikuntaan kuuluvan Eila Pikkaraisen, joka ei aikaisemmista löydöistä tiennyt mitään.

Kivikirveen löytöpaikka paikantui helposti vanhan asuinrakennuksen perustuksista n. 50 m S, jokitörmälle. Oraspellosta poimin pari palaneen luun fragmenttia, jotka liittynevät asuinpaikkaan. Perunapello sijaitsee Kajaani-Kokkola -maantien S-puolella ja asuinrakennuksen N-puolella. Tarkastusmahdollisuudet olivat hyvät, koska pelto oli jälleen viljelty perunalle, mutta mitään merkittävää ei pellosta tällä kertaa tullut esille. Ks. valok. s.91 ja kartta s.67.

Maalaji Kytökosken tilan ympäristössä vaihtelee tasarakeisesta siltistä, hiekkaiseen siltimoreeniin. Perunapello on karkeampaa hiekkamoreenia. Asuinpaikan merkit olivat tarkastuksessa vähäiset mutta kohde on säilytetty II lk:aan kuuluvana.

VUOLIJOKI 5

VUOLIJOKI

"Vuolijoen kylä"

PK 3413 11 (?)

3413 12 (?)

3431 02 (?)

3431 03 (?)

x =

y =

z =

tl.

om.

os.

'Vuolijoen kylä', kivikautinen löytöpaikka

Löydöt: Oulun M. 1870-1871 talta ja katkenut talta, löydetty Vuolijoen kylän Vuolijoesta, rantavedestä v. 1906. Löytäjä Hermann Makkonen.

Tarkastus 1982

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä ei löytöpaikan paikantaminen onnistunut, myöskään Makkosen nimeä en saanut kyselyissä selville. Ilmeisesti löydöt ovat peräisin kirkonkylän SW-puolelta, joista lähilöytöinä mainittakoon kohteet 15, 16, 22, 23, 24.

Oulun Museon esinekuvaus puuttuu top. ark. luettelosta.

VUOLIJOKI 6

VUOLIJOKI

Vuottolahti

Karjala

PK 3431 05 VUOTTOLAHTI

x = 7116 11 (fila)

y = 510 44

z = 127,5 m

tl. Karjala RN:o 12:133

om. mv. Eino Karjalainen

os. 88210 Vuottolahti

Karjala, kivikautinen löytöpaikka

Löydöt: KM 2378:7, kourutaltoa, saatu kokoelmiin Vuottolahden Karjalasta, O.A.F. Mustosen toim. Ks. S.M.Y:n stip. kert. Kajaanin kihlakunta. Tietoja seudun muinaisuudesta 1892.

Tarkastus 1982

Karjalan tila Vuottolahdessa on muodostanut viime vuosisadalla laajan tilan, joka on pilstottu vuosien saatossa lukuisiin pikkutiloihin. Rekisterinumeroinnin mukaan (12) se on käsittänyt laajalti nykyisen Karjalanniemen alueen. Ks. kartta s. 68.

Nykyisen Karjalan tilan isäntä Eino Karjalainen ei löytöä tuntenut eikä hänen mukaan savipiipun varsia lukuunottamatta uusia löytöjä ole hänen tiedossaan. Tarkastin Karjalanniemeltä lukuisia peltoja ja profiileja havaitsematta mitään erityistä.

Maalaji on hiekkamoreenia, paikoin tasarakeista hiekkaa.

VUOLIJOKI 7

VUOLIJOKI

Koski

Tervaniemi

PK 3431 05 VUOTTOLAHTI

x = 7114 15

y = 515 25

z = 127,5 m

tl. Tervaniemi RN:o 8:12

om. hitsari Martti Tervaniemi

os. PPA 2 Koski, 88999 Kajaani

Tervaniemi, kivikautinen löytöpaikka, vrt. VUOLIJOKI 1

Löydöt: KM 3041:5, tasataltan ktkl. löydetty kynnettäessä Vuottolahden Tervaniemen maalta. Samalla kertaa kourutaltoa, hukkaantunut. J. Kaupin lähetys v. 1895.

Tarkastus 1982

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä tarkastin tutk. Matti Huurteen kanssa Tervaniemen löytöpaikan. Tervaniemen tila sijaitsee Mainuajoen kosken SW-rannalla, törmän päällä, ks. kartta s. 64

Tapasimme tilan aikaisemman isännän eläk. Väinö Tervaniemen, joka osoitti löytöpaikaksi nykyisestä asuinrakennuksesta n. 100 m NE olevan aittopellon. Tarkastimme pellon, joka kasvoi orasta, löytämättä mitään mainittavaa. Kiertelimme myös tilan ympäristön pellot tuloksetta. Ks. valok. s. 89.

Maalaji paikalla on silttimoreenia, topografialtaan tasaista.

Pellon pinnalla olevien kuonankappaleiden perusteella paikalla aikoinaan sijainnut rautasulatto. Isäntä lahjoitti löytämänsä ns. "talonpoikaisrauta" edustavan harkonkappaleen KM:n Kansatieteellisiin kokoelmiin, jonka toimitimme tutk. Naskalille.

VUOLIJOKI 8

VUOLIJOKI

Vuolijoki

Myllylä

PK 3431 03 VUOLIJOKI

x = 7123 20

y = 500 56

z = n. 120 m

tl. Myllylä RN:o 3:15

om. mv. Viljo Nissinen

os. Myllylä 88270 Vuolijoki

Myllylä, kivikautinen löytöpaikka, (ilm. sekundaarinen)

Löytö: KM 17862, suppiloreikäinen pallonuija, löydetty v. 1962 Oulujärvestä matalan veden aikana, normaalivettä n. 1,5-2 m alemmaa Rauhaniemen talosta n. 500 m itään. Kivi on ollut pohjahiesussa. Löydettäessä reiässä oli narunpätkä. Löytäjä Hannu Nissinen.

Tarkastus 1982

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä tarkastin em. kiviesineen löytöpaikan. Nykyisin se sijaitsee n. 100 m rannasta veden alla, ks. kartta s. 69. Tilan isäntä ei mainittavampaa löytöön liittyvää muistanut. Olimme yksimielisiä, että esine on otettu uudelleen käyttöön verkon painokiveksi, ja sitä tietä joutunut hukkaan, johon löydettäessä esiintynyt narunpätkä viitanee. Ks. valok. s. 92.

Tilan alueelta asuinrakennuksesta n. 200 m WWN on löydetty keihäänkärki riidirakennuksen kaakkoispuolelta pellosta. Kuvaus sopi erinomaisesti lyhytputkelliseksi "karhukeihääksi". Esinettä ei haeskelusta huolimatta löydetty.

VUOLIJOKI 9

VUOLIJOKI

Myllylahti

Isosaari

PK 3431 06 OUNAS

x = 7123

y = 515

z = n. 122,5-124 m

tl. Määttälä RN:o 2:3

om. Kajaani Oy

os.

Isosaari, rautakautinen löytöpaikka

Löytö: Kainuun M. 2797, pienapohjainen suksi, ajoitettu 14C-menetelmällä 1440[±]120 b.p. (Hel-170). Löytäjä Eino Säisä, os. Suvantokatu 105, Kajaani 2. V. 1969.

Tarkastus 1982

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä kävin myös Ounaksen kylän Myllylahden Isosaarella, josta on Kainuun museon kokoelmiin toimitettu muinaissuksi. Saari on matala, n. metrin Oulunjärvestä kohoava, louhikkoista moreenia maalajiltaan ja tiheäpuustoinen. Eteläpäässä on soistunut alue. Ks. valok. s. 93 ja kartta s. 70.

Tarkempia löytötietoja ei ollut käytettävissä. Säisää en puhelimitse tavannut. Todennäköisesti suksi on irtolöytö.

VUOLIJOKI 10

VUOLIJOKI

Käkisaari

Paatio

PK 3413 12 KÄKILAHTI

x = 7128 40

y = 498 36

z = n. 123 m

tl. Paatio RN:o 22:3

om. eläk. Martti Peltonen

os. Käkilahti 88270 Vuolijoki

Paatio, esihistoriallinen (?) löytöpaikka

Löytö: KM 18872, reiällinen vuolukiven kappale. Löytänyt Antti Peltonen v. 1972 Vuolijoen Käkisaaresta ison petäjän juurelta.

Tarkastus 1982

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä tarkastin Paation tilalta KM:oon lähetetyn esineen löytöpaikan. Tapasin paikalta vanhan isännän Martti Paation, joka ei löytöä aluksi muistanut, mutta "ison petäjän" mainitessani, hän johdatti minut Oulujärven rannassa, asuinrakennuksesta n. 80 m NNW kasvavan jättiläispetäjän luo. M.P. oletti, että Antti Paatio (lapsenlapsi) olisi löytänyt esineen männyn juurelle kannetusta jätekasasta. Paikalla oli pelloilta ja puutarhasta kerättyjä kiviä rauniona ym. törkyä.

Paation tila matalalla moreenia kasvavalla kumpareella, ympäristö on raivattu pelloiksi. Mistä esine on paikalle kulkeutunut, jäi epäselväksi. Löytö on mieluummin tutkittava sekundaarisesti. Ks. kartta s. 71 ja valok. s. 94.

VUOLIJOKI 11

VUOLIJOKI

Siltalanperä

Siltala

PK 3431 05 VUOTTOLAHTI

x = 7112 82 (tila)

y = 517 15

z = 130 m

tl. Siltala RN:o 5:47

om. liikkeenharj. Voitto Leskinen

os. 88210 Vuottolahti Siltala

Siltala, kivikautinen löytöpaikka

Löytö: KM 19985, pohjalainen kourutaltoa. KM:oon toimittanut tilan omistajan siskon poika Kari Ollila, os. Hakalank. 2 F 11, 13200 Hämeenlinna 12, v. 1976 Siltalan talon ulkorakennuksen lattialla olleiden romujen joukosta.

Tarkastus 1982

Vuolijoen kunnan inventoinnin yhteydessä tarkastin Siltalan tilalta saadun kivi-esineen löytötiedot Osmo Nissisen kanssa. Talonväki muisti esineen, joskaan ei sitä, että löytö oli toimitettu KM:oon. Voitto Leskinen osoitti mahdolliseksi löytöpaikaksi varauksella riihen takana olevan pellon. Tarkastelimme tilan ympäristöä ja löytöpaikan tienoita havaitsematta sillä kertaa mitään mainittavaa. Riihen takana osa pelloista oli laitumena, joten tarkastusmahdollisuudet eivät olleet aivan ihanteellisimmat. Ks. kartta s. 72.

Siltala sijaitsee Mainuaajoen pohjoisrannalla, Kajaani-Kokkola -maantien sillankorvassa. Asumusten kohdalla silttitasanteesta pistää esiin matala hiekkamoreeni-kumpare, josta myös kirves on löydetty. Joen varressa on tulvan kasaamia sedimenttejä.

VUOLIJOKI 12

VUOLIJOKI

Vuottolahti

Valtalanniemi

PK 3431 02 OTANMÄKI

x = 7118 02

y = 508 82

z = 120

tl. Haataja RN:o 14:27

om. Mikko Haataja

os. Vuolijoki, 88270 Valtalanniemi

Valtalanniemi, kivistä löydetty

Löytö: KM 20944, käyräselkäinen kourutaltilta, Äänisen viheriäliusketta, löytänyt Seppo Hakkarainen, os. Otanmäki, Vuottolahden Valtalanniemestä 1980.

Tarkastus 1982

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä tarkastin em. esineen löytöpaikan. Paikka sijaitsee Valtalanniemen nokassa olevassa venevalkamassa, n. 2,5 m syvyydellä Oulunjärvessä, n. 10 m rannasta. Paikalla tapasin rouva Sirkku Luukan, joka tiesi kertoa esineen löydetyn valkamaa kunnostettaessa ja kiviä perattaessa. Luukan mukaan Hakkaraisella on mökki vastapäisessä Ollikansaassa, jossa sijaitsee myös Rautaruukki Oy:n yksi huviloista. Venevalkama on maa- ja vesiteiden mukaan erotettu saarelaisen käyttöön.

Valtalanniemessä on valkaman molemmin puolin kasattu kivistä "aallonmurtajat", toinen niistä on katettu laituriksi. Rannalta ei löytynyt mainittavaa. Mahdollinen asuinpaikka on jäänyt Oulujärven transgredoimaksi. Ks. valok. s. 95 ja kartta s. 65.

VUOLIJOKI 13

VUOLIJOKI

Kytökoski

Kankaala

PK 3431 02 OTANMÄKI

x = 7112 15

y = 500 69

z = 132,5 m

tl. Kankaala RN:o 33:6

om. mv. Väinö Pikkarainen

os. 88250 Kytökoski

Kankaala, kivikautinen löytöpaikka (mahd. asuinpaikka)

Löydöt: KM 21477, alkeellisen (?) kirveen teelmä, muotoiltu kivi ja hukassa oleva kivikirves.

Tarkastus 1982

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä kuulin Kytökoskella Väinö Pikkaraisen hallussa olevista esineistä. Esineet kertoi V.P. löytäneen n. 1950-60-lukujen vaihteessa asuinrakennuksesta n. 200 m NW Vuolijoesta nousevan törmän päältä eri vuosina muutaman aarin alalta, kyntötöiden yhteydessä. Ks. valok. s. 96 ja kartta s. 67.

Löytöpaikka oli tarkastettaessa laitumena, joten täydellistä kuvaa en alueesta saanut. Paikka sijaitsee Kytökosken niskassa vastapäätä Kytökosken asuinpaikkaa (VUOLIJOKI 4) törmän päällä tasanteella. Maalaji paikalla on vähäkivistä silttimoreenia, osin tasarakeista lustoista silttiä ja osin siltin peittää tasarakeinen dyynihiekka juotteina. Merkkejä asuinpaikasta en tavannut.

VUOLIJOKI 14

VUOLIJOKI

Saaresmäki

Pellikka

PK 3413 10 SAARESMAKI

x = 7106 34

y = 496 31

z = 217,5 m

tl. Pellikka RN:o 3:29

om. mv. Seppo Karjalainen

os. 88260 Saaresmäki

Pellikka, pronssikautinen löytöpaikkaLöytö: KM 21479 piiveitsi tai -tikari.Tarkastus 1982

Vuolijoen kunnan inventoinnin yhteydessä näytettiin minulle Pellikan talossa isännän löytämiä "erikoisia" kiviä, joista yksi osoittautui limsiöstä valmistetuksi esineeksi.

Löytäjä Seppo Karjalainen osoitti löytöpaikaksi uuden asuinrakennuksen NEE-puolella, sokkelista n. 8-10 m olevan sähkökaapeliojan, jota kaivettaessa esine löydettiin v. 1975 n. 25-30 cm syvyydeltä kynnöksen alta. Paikalle oli edellisellä viikolla kaivettu uusi oja viemäriä varten, joten löytöpaikan tarkastusmahdollisuudet olivat hyvät. Mitään mainittavaa ei profiilissa näkynyt. Maalaji paikalla on hiekkamoreenia, jota lienee viljelty vuosisatojen ajan. Ks. valok. s. 97 ja kartta s. 73.

Seppo Karjalainen näytti myös pihamaalla olevan siirtolohkareen eriskummallista kuviointia, jota perimätiedon mukaan on tulkittu ihmisen tekemäksi. Selvemmat merkit muodostivat "karhun tassu" ja "lehmän sorkka". Kiveä on kutsuttu Ukon kiveksi. Havaitsin kivessä lukuisia mutkallisia, poimumaisia uria, jotka vaikuttivat luonnonmuodostumilta.

VUOLIJOKI 15

VUOLIJOKI

Kirkonkylä

Myllypelto

PK 3431 02 OTANMÄKI

x = 7119 83

y = 500 35

z = 133 m

tl. Myllypelto RN:o 14:36

om. mv. Jorma Karjalainen

os. 88270 Vuolijoki

Myllypelto, kivekautinen löytöpaikkaLöydöt: KM 21476, alkeellinen kirves ja hukkaan joutunut reikäkivi.Tarkastus 1982

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä kertoi Osmo Nissinen Jorma Karjalaisen löytämästä kiviesineestä ja kävimme yhdessä paikkaa tarkastamassa. Myllypelto sijaitsee kirkonkylän tuntumassa, Vuolijoesta n. 300 m NE ja kirkosta 100 m SW. Loivat joesta kohoavat rinteet on raivattu pelloksi. Tila toimii karjatilana ja tarkastuksen yhteydessä pellot olivat valtaosalta laitumena.

Jorma Karjalainen kertoi löytäneensä kirveen v. 1974 viemärin laskuputkea kaivettaessa, n. 0,5 m syvyydeltä tasarakeisesta hiekkajuotteesta uuden asuinrakennuksen W-puolelta, parin metrin päässä seinästä. Pihamaata oli osaksi tasoitettu ja maata kuljetettu muualta, joten pihapiirissä ei alkuperäistä maanosta päästy tarkastelemaan. Löytöpaikan pohjoispuolella oli laaja perunapello, josta ei merkittävää tullut esille. Jorma Karjalainen kertoi myös toisesta kiviesineestä, joka on joutunut hukkaan. N. v. 1942-3 hän löysi kyntäessään "harjupeltoa" suppiloreikäisen "mallikkaasti" hiotun ase. Tämän löytöpaikaksi J.K. osoitti asuinrakennuksesta n. 200 m SSW olevan ympäristöään hieman ylempänä olevan hiekkaisen kummun (x = 7119 64, y = 500 32, z = 130).

Myllypellon ympäristön maalaji on hiekkamoreenia, jossa esiintyy paikoin tasarakeisia hiekkajuotteita. Ks. kartta s. 74 ja valok. s. 98.

VUOLIJOKI 16

VUOLIJOKI

Kirkonkylä

Päivärinne

PK 3413 12 KÄKILÄHTI

x = 7120 18

y = 499 85

z = 127,5 - 130

tl. Päivärinne RN:o 1:51

om. mv. likka Alasalmi

os. 88270 Vuolijoki

Päivärinne, kivikautinen asuinpaikka, II lkLöydöt: KM 21470, reikäkivi, kvartsiesineitä ja -iskoksia ym.Tarkastus 1982

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä tarkastin Kainuun museolle 19.4.1982 saapuneen reikäkiven löytötiedot. Päivärinteen tila sijaitsee kirkonkylässä, kunnantalosta n. 60 m S. Tilan pellot ovat Vuolijoesta kohoavalla rinteellä.

Isäntä likka Alasalmi kertoi tyttärensä Johanna Alasalmen löytäneen esineen n. 1975 perunannoston yhteydessä kiviä kerättyä. Pelto on n. v. 1950 kuokittu metsästä uutispelloksi. Tarkastuksen yhteydessä löytöpaikka oli viljelty perunalle. Alasalmi mainitsi pellosta löytyneen "valkeita kvartsin sirpaleita", jonka myös totesin paikkaa tarkastaessani. Keräsin osan kvartseista KM:on kokoelmiin. Asuinpaikka muodostaa n. 20 aarin alan mutta ilmeisesti sitä jatkuu myös pellon luoteispuolelle metsään. Ks. kartta s. 75 . Kaksi kvartsi-iskosta (21470:6) löytyi "ydinalueesta" n. 100 m SSE pellon laidasta.

Maalaji asuinpaikalla on vähäkivistä hiekkamoreenia.

VUOLIJOKI 17

VUOLIJOKI

Lapinniemi

Lapinniemi

PK 3431 06 OUNAS

x = 7125 60

y = 516 07

z = n. 120

tl. Lapinniemi RN:o 1:56

om. mv. Veikko Karjalainen

os. PPA 2 Lapinniemi, 88999 Kajaani

Lapinniemi, esihistoriallinen (?) löytöpaikkaLöytö: KM 21486, sukkiTarkastus 1982

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä Lapinniemessä käydessäni kertoi mv. Veikko Karjalainen tilalta löydetyistä suksesta. Myöhemmin V.K. ilmoitti löytäneensä suksen ja kävin noutamassa sen KM:ön kokoelmiin.

Suksen löysivät Veikko Karjalainen ja lankomies, majuri Pentti Kemppainen 9.8.1969 Lapinniemen Kotalahdeksi kutsutusta rannasta lietteestä matalan veden aikana. Suksen kärki oli pistänyt liejusta esille. Miehet olivat keränneet rannasta uppouita. Nyt paikalla oli n. 1 - 2 m vettä. Ks. kartta s. 70.

Lapinniemen tilan muita mahd. esihist. jäännöksiä on käsitelty kohteessa VUOLIJOKI 28. Vrt. myös Ilosaaren suksilöytö VUOLIJOKI 9. Suksesta otetaan näyte 14C-ikäykseen.

VUOLIJOKI 18

VUOLIJOKI

Kuusiranta

Rahkeenkari

PK 3431 03 VUOLIJOKI

x = 7124 46

y = 503 02

z = 121

tl. Kukkola RN:o 8:39

om. mv. Aate Juntunen

os. Kuusiranta 88270 Vuolijoki

Rahkeenkari, kivikautinen löytöpaikkaLöytö: KM 21478, kvartsiittia oleva reikäkivi.Tarkastus 1982

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä tiedustelin Kuusirannan Kukkolan tilalta mahdollisia kiviesineitä ja sen tuloksena isäntä luovutti hallussaan olevan reikäkiven KM:n kokoelmiin.

Tapasin myös toisen löytäjistä, metsätekn. Eino Juntusen (os. 14700 Hauho), joka kertoi löytäneensä esineen veljensä (nyk. DI) Tuomon (os. Välitie 14, Loviisa 07900) kanssa poikasena onkiretkellä Rahkeenkarin lounaisrannalta rantakivikosta veden korkeuden ollessa n. 121 m.

Kävin löytöpaikalla ja nykyisellään Rahkeenkari muodostuu muutamasta suurehkoista lohkarista ja niiden yhteydessä kasvavasta pajupensaasta. Korkean veden aikana kari peittyi ilmeisesti kokonaan Oulujärveen. Ranta on haarniskoitunut jään työntämällä kivillä ja hienoaines on huuhtoutunut pois. Mitään mainittavaa en paikalla havainnut. Ks. kartta s. 76.

VUOLIJOKI 19

VUOLIJOKI

Koski

Jokipelto

PK 3431 05 VUOTTOLAHTI

x = 7114 18

y = 515 55

z = 129-130

tl. Jokipelto RN:o 7:11

om. mv. Arttu Jokelainen

os. PPA 2 Koski, 88999 Kajaani

Jokipelto, kivistä asuinpaikka II lk.Löydöt: KM 21469, kivistä karkkeli, teelmä ja kvartsi-iskoksia.Tarkastus 1982

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä tarkastin Osmo Nissisen kanssa Kosken kylän varressa olevia peltoja, jolloin löysin Jokipellosta em. KM:oon luetteloidut asuinpaikkalöydökset.

Jokipellon asuinpaikka sijaitsee Mainuanjoen NE rannalla, koskesta n. 100 m Ounakseen menevän maantien NE puolella n. 30 m. Ks. kartta s. 64, valok. s. 99. Paikka oli tarkastuksen yhteydessä viljelty perunalla, ja kvartsi-iskoksia esiintyi n. 15 aarin alalla. Poimin mulloksen pinnalta näkyvät löydökset mukaan.

Haastattelin myös pellon omistajaa, Arttu Jokelaista (vrt. VUOLIJOKI 32), joka ei kuitenkaan mainittavaa pellostaan ollut löytänyt.

Jokipellon maalaji on vähäkivistä hiekkamoreenia, vaihettua alempana jokea kohden siltiksi ja saveksi. Kvartsien alaraja vaikuttaa kulkevan ko. rajalla.

VUOLIJOKI 20

VUOLIJOKI

Ryynänen

PK 3431 01 LEPPIKYLÄ

x = 7106 42

y = 506 40

z = 154

tl.

om. Suomen Valtio

Ryynänen, kivikautinen asuinpaikka, II lk.Löydöt: KM 21472, kvartsi-iskoksia, 9 kpl.Tarkastus 1982

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä kiertelin myös Otanmäen kylään kuuluvan Ryynäsen järven rantoja ja koillisrannalta poimin rantahietikolta muutamia kvartsi-iskoksia.

Ryynänen on n. neliökilometrin laajuinen soiden ympäröimä dystrofinen järvi, josta saa alkunsa Vuolijoen toinen latvahaaroista. Niska on suljettu säännöstelypadolla. Rannat ovat osin hetteiset ja turvetta ja varvikkoa kasvavan paksun orgaanisen kerroksen peitossa.

Koillisrannalla, koordinaattien osoittamassa paikassa kohoaa ympäristöönsä ylempiä hiekkainen harjanne, joka muodostaa hiekkapohjaisen rannan Ryynäseen. Kvartsi-iskokset poimittiin yhdestä pesäkkeestä lajittuneesta hiekasta. Asuinpaikan laajuus ja kunto jäivät ratkaisematta, koska turve peittää mahdollisesti osan kvartsi keskittymää. *Ks. valok. s.100, kartta s. 77.*

Järven luoteispäässä on Rautaruukki Oy:n virkistystiloja.

VUOLIJOKI 21

VUOLIJOKI

Saaresmäki

Niskan tammi

PK 3413 10 SAARESMAÄKI

x = 7109 08

y = 494 38

z = 172 m

tl. Ollila RN:o 5:24

om. Kymi Oy

Niskan tammi, kivikautinen asuinpaikka, II lk.Löydöt: KM 21471, kvartsikaavin ja -iskoksia 38 kpl.Tarkastus 1982

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä tarkastin Saaresmäessä Saaresjärven rantoja, löysin Niskan tilan luoteispuolelta lähtevän Saaresjoen Luusuan pohjoispuolelta kivikautisen asuinpaikan. Saaresjärvi on n. 2 km² laajuinen, suureksi osaksi hiekkapohjainen järvi, jonka keskellä on kolme harjanteista saarta. Tilaltaan on järvi dystrofinen.

Niskan tammien asuinpaikka sijaitsee hiekkasärkällä, joka on rannan kulutusvyöhykkeen ulkopuolella suoturpeen ja -varvikon peitossa. Kvartsi-iskokset poimittiin n. 25 m matkalta rantavedestä. Kivikeskittymistä päätellen jäi käsitys, että myös liesiä on huuhtoutunut veteen. Asuinpaikan koko kunto jäi hieman epäselväksi, mahdollisesti varvikon alla on vielä tuhoutumatonta aluetta jäljellä. Ks. valok. s. 101 , ja kartta s. 78.

Saaresjärven pinta lienee postglasiaalikauden ajan pysytellyt samalla korkeudella. Vasta padon rakentaminen Saaresjoen niskaan on kohottanut vedenpintaa ja aiheuttanut asuinpaikalle tuhoa. Aikaisemmin tammien avulla säännösteltiin vettä uiton yhteydessä, nykyisin Rautaruukki pitää veden järvessä padon avulla alkuperäiskorkeutta n. 50 cm ylempänä. Ks. myös VUOLIJOKI 35, 38.

VUOLIJOKI 22

VUOLIJOKI

Kirkonkylä

Katajamäki

PK 3413 12 KÄKILÄHTI

x = 7120 77

y = 499 98

z = 127,5

tl. Katajamäki RN:o 1:61

om. mv. Arvo Karjalainen

os. 88270 Vuolijoki

Katajamäki, kivekautinen asuinpaikka IILöydöt: KM 21474, kvartsiesine, -iskoksia 5 kpl, palanutta luuta.Tarkastus 1982

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä Katajamäen peltoja tarkastaessani havaitsin asuinpaikan merkkejä tilan asuinrakennuksen vieressä NW-puolella.

Katajamäen tila sijaitsee Vuolijoen kirkonkylässä, Vaala-Kajaani -ohitustien SSW-puolella, tiestä n. 100 m. Tila on perustettu ympäristöään hieman ylempänä olevalle moreenikummulle.

Kvartsi-iskokset löytyivät asuinrakennuksen seinästä n. 5 - 10 m, mustaviini-marjapensaiden juurelta ja viereisen oraspellon laidasta n. 5 aarin alalta. Poimin näkyvät iskokset mukaan.

Paikalta löytyi myös pala tuluspiitä ja mahdollinen yksikertainen tulusrauta.

Löytöpaikan maalaji on vähäkivistä hiekkamoreenia, vaihettuen alempana jokivarsitasanteella siltiksi. Ks. valok. s. 102 , kartta s. 75.

VUOLIJOKI 23

VUOLIJOKI

Kirkonkylä

Haapala

PK 3413 11 VAIVAISUO

x = 7119 40

y = 499 99

z = 130 m

tl. Haapala RN:o 7:15

om. mv. Eino Pikkarainen

os. 88270 Vuolijoki

Haapala, kivikautinen asuinpaikka, II lk.Löydöt: KM 21475, kvartsi-iskoksia 5 kpl.Tarkastus 1982

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä Haapalan tilan peltoja tarkastaessani tapasin merkkejä kivikautisesta asuinpaikasta asuinrakennuksen NW-puolelta perunapellosta, Vuolijoki-Otanmäki -maantien laidasta.

Haapala sijaitsee Vuolijoen kirkosta n. 660 m SSW, Vuolijoesta kohoavalla rinteellä, joesta n. 150 m SW. Tila on perustettu kummun NW-SE -suuntaiselle harjanteelle. Maaperä paikalla on vähäkivistä hiekkamoreenia, paikoin lajitunutta hiekkaa.

Kvartsi-iskokset löytyivät perunapellosta, asuinrakennuksesta n. 20 m, läheltä maantien reunaa n. 2 aarin alalta. Osa asuinpaikasta lienee tuhoutunut maantien alle. Ks. kartta s. 79.

Haapala tunnetaan paikkakunnalla vanhana tilana, jossa keisari Aleksanteri I yöpyi Pohjois-Suomen käynnillään 1810-luvulla.

VUOLIJOKI 24

VUOLIJOKI

Kirkonkylä

Peltola

PK 3431 02 OTANMÄKI

x = 7119 67

y = 500 64

z = 132,5

tl. Peltola RN:o 13:19

om. mv. Eino Karppinen

os. 88270 Vuolijoki

Peltola, kivikautinen asuinpaikka, II lk.Löydöt: KM 21481, kvartsikaavin ja -iskos.Tarkastus 1982

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä tarkatessani Peltolan tilaan kuuluvia peltoja, havaitsin asuinpaikan merkkejä tilan navettarakennuksen takana olevalla perunapellolla.

Peltolan tila sijaitsee Vuolijoen kirkonkylässä, kirkosta n. 260 m SE ympäristöstään hieman kohoavan NW-SE -suuntaisen moreeniharjanteen SE-päässä. Tilan pellot on jätetty viljelemättä ja navettarakennus oli käytöstä poistettu. Navetan SE-puolella sijaitsi talon kasvimaata ja perunapello.

Kvartsikaavin ja -iskos löytyivät lähekkäin kasvimaalta, n. 10 m navetasta. Muita asuinpaikan merkkejä ei näkynyt. Tiedustelin isännältä havainnoistaan ja hänen mukaan "sellaisia kvartseja silloin tällöin lienee pellossa näkynyt muokatessa".

Asuinpaikan merkit jäivät tarkastuskerralla em. löytöjen varaan. Maalaji paikalla on vähäkivistä hiekkamoreenia.

Ks. kartta s. 74.

VUOLIJOKI 25

VUOLIJOKI

Käkisaari

Jataharjunnokka

PK 3432 01 UNELANPERÄ

x = 7130 67

y = 501 39

z = 124 m

tl. Vuolijoki-Manamansalon jakokunta

om. yhteisalue

os. jakokunnan esimies Kauko Karjalainen, 88270 Vuolijoki

Jataharjunnokka, lapinraunio, I lk.Löydöt:Tarkastus 1982

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä Oulujärven rantoja tarkastaessani löysin Jataharjunnokasta rauniokummun, joka ilmeisen selvästi on tulkittavissa ns. lapinraunioksi.

Jataharju on Käkisaareessa pohjoiskärjessä sijaitseva kallioalue, jonka Oulujärveen pistävässä kärjessä muinaisjäänös sijaitsee. Raunio on rakennettu kalliopohjalle ja se sijaitsee tällä hetkellä n. 15-20 m päässä järvestä. Batymetrisesti se lienee sijainnut yhtä lähellä rantaa transgressiosta huolimatta rakentamisesta alkaen. Ympärillä kasvaa männikköä ja varpukasvillisuutta.

Raunio on muodoltaan kolmikulmainen, jonka kärjet korostuvat kumpumaisina kiveyksinä. Kiviä lienee rauniossa n. 5-8 m³. Raunio on suureksi osaksi sammaleen peittämä.

Jataharjunnokassa oleva alue on Vuolijoki-Manamansalon jakokunnan yhteisöomistuksessa, alunperin erotettu Oulujärven ylittävän viitatie paikaksi ja "viittainesten" hakupaikaksi.

Ks. valok. s. 703 ja kartta s. 80 , vrt. VUOLIJOKI 26.

VUOLIJOKI 26

VUOLIJOKI

Käkisaari

Jataharjun torni

PK 3431 03 VUOLIJOKI

x = 7129 86

y = 501 78

z = 154,3 m

tl. Sivola RN:o 9:5

om. mv. Aleksanteri Sivonen

os. Käkisaari 88270 Vuolijoki

Jataharjun torni, lapinraunio, I lk.Löydöt:Tarkastus 1982

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä tarkastin Osmo Nissisen kanssa Jataharjua lapinraunioita haeskellen ja havaitsimme harjun korkeimmalla kohdalla em. muinaisjäännöksen, jonka päälle oli rakennettu kolmiomittaustorni. Myöhemmin keskustellessani kunnanjoht. Jorma Järvisen kanssa, mainitsi hän myös haudasta tornin alla ja kehotti minua tiedustelemaan asiaa tarkemmin Pirskan tilan isännältä mv. Kalle Karjalaiselta.

Muinaisjäännös on n. 8-10 m halkaisijaltaan ja ladottu pienistä kivistä. Kivet on kannettu viereisestä myöhäisglasiaalisesta muinaisrantakivikosta n. 25 m päästä, joka kulkee N-S -suuntaisena raunion vieressä. Kiviä lienee rauniossa n. 12 m³. Kolmiomittaustornin jalat on ankuroitu rökkiön laidoille, keskellä on kraaterimainen syvennys. Syvennyksessä on kivipaasi varustettuna kiintopisteellä. Torni on rakennettu v. 1958, nyt jo varsin laho.

Kalle Karjalainen kertoi puhelinkeskustelussa, että paikkaa on "lankaiken sanottu Eerikin haudaksi, jossa aina on ollut käärmeitä". 1958 oli raunion kraatteri ollut syvempi ja tornintekijät ovat täyttäneet sitä. Käärmeitä kerrotaan olleen niin runsaasti että "Akseli Sivonen kävi niitä pyssyllä ampumassa nuorempana". (Mainittakoon, että tarkastuksessa ei näkynyt käärmeen häntääkään.)

Ks. kartta s. 81 ja valok. s. 104.

VUOLIJOKI 27

VUOLIJOKI

Mustikkakangas

PK 3431 05 VUOTTOLAHTI

x = 7111 40 - 46

y = 514 57 - 60

z = n. 140 m

A tl. Vesala RN:o 11:24

om. Veikko Johannes Halonen

os. Sammonk. 2 B 15, 87100 Kajaani

B 1-9 tl. Savela RN:o 11:26

om. Antti Karjalainen ja Hilikka Hynynen

os. 88210 Vuottolahti

Mustikkakangas, lapinrauniokalmisto, 10 kpl, 1 lk.Löydöt:Tarkastus 1982

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä kuulin Saaresmäessä mv. Seppo Karjalaiselta (ks. VUOLIJOKI 14), että hänen veljensä maalla on raunioita, jotka soveltuvat kuvaukseen lapinrauniosta. Aikani haeskeltuani Mustikkakankaalla onnistuin löytämään ko. rauniot, yht. 10 kpl, jotka sain paikannettua PK:lle rajapyykkien avulla.

Mustikkakangas sijaitsee Vuottolahden pohjassa, n. 2 km Oulujärvestä Kajaani-Kokkola -maantien S-puolella. Otamäen pistoraide halkaisee Mustikkakankaaksi kutsutun kallioisen moreeniharjanteen.

Röykkiöt sijaitsevat Mustikkakankaan länsilaidalla lohkaraisella moreenikentällä loivassa rinteessä. Röykkiö A (Vesalan tilalla) sijaitsee n. 75 m yhdeksää muuta etelämpänä. Muut (B 1-9) sijaitsevat n. 30 aarin alalla. Kursoorisesti röykkiöitä voidaan luonnehtia seuraavasti:

Röykkiö A = pengottu n. 6-8 m² alalle.

VUOLIJOKI 27

VUOLIJOKI

Mustikkakangas

Röykkiöt B 1-9 on esitelty sijaintinsa mukaan SE-suunnasta NE:hen.

- Röykkiö B1 = kulmikas, n. 1 x 2 m
 " B2 = suorakaide, n. 2 x 3 m
 " B3 = epäselvempi, pyöreä halk. n. 1 m
 " B4 = pyöreä, halk. 2 m
 " B5 = pyöreä, halk. n. 1 m
 " B6 = 1 x 2 m, kolmisivuinen
 " B7 = n. 5 x 5 m, kolmisivuinen, keskeltä pengottu (?)
 " B8 = 2 x 3 m, nelisivuinen
 " B9 = n. 2 x 2 m, kolmisivuinen

Röykkiöt olivat sammaleen peitossa ja hyvin säilyneitä, vain kaksi vaikutti pengotulta joskus kauan sitten. Ympärillä kasvoi niukkaravinteisessa maaperässä harvakseltaan männikköä.

Ks. kartta s. 82 , ja valokuvat s. 105-108.

VUOLIJOKI 28

VUOLIJOKI

Lapinniemi

PK 3431 06 OUNAS

x = 7125 90

y = 515 94

z = 127,5 m

tl. Lapinniemi RN:o 1:28

om. mv. Veikko Karjalainen

os. PPA 2 Lapinniemi, 88999 Kajaani

Lapinniemi, rökkiöitä, (ks. myös VUOLIJOKI 17)Löydöt:Tarkastus 1982

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä Lapinniemen tilan ympäristöä kierrellessäni osoitti Veikko Karjalainen peltoalojen ulkopuolelta kolme epämääräistä raunio-kumpua, jotka olivat tiheän katajikon peitossa. Tarkastelun jälkeen päätin ottaa ne suojelukohteiden joukkoon, sillä luonteeltaan ne soveltuisivat mainiosti lapinraunioiksi. Asuinrakennuksesta niihin on matkaa 300 m suuntaan NW.

Lapinniemen tilan pelloilla on lukuisia peltoraunioita, mutta mielestäni nämä poikkeavat sijaintinsa ja muotonsa perusteella edellisistä. Tilan Kotalahdeksi kutsutussa rannassa rantasaunan vieressä, sen SW-puolella on myös rauniokasa, jossa erottuu isommista kivistä kasattu kehäkiveys, (ks. valok. s.). Tämän päälle on vuosien saatossa kerätty lisää irtokiviä, mutta perustellusti voidaan epäillä, onko alunperin paikalla ollut lapinraunio.

Rauhoitusmääräyksen selventämiseksi osoitin isännälle V.K:lle suojelukohteiksi valitut neljä rauniokumpua.

Ks. kartta s. 70.

VUOLIJOKI 29

VUOLIJOKI

Vuottolahti

Kallioniemi

PK 3431 05 VUOTTOLAHTI

x = 7116 16

y = 513 40

z = 125

tl. Itäranta RN:o 5:?

om. Lea ja Arvi Tuulenkari

os.

Kallioniemi, epämääräisiä rauniokasoja

Tarkastus 1982

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä tarkastaessani Oulujärven rantoja, havaitsin Vuottolahden itärannalla, Kallioniemessä Lea ja Arvi Tuulenkariin omistamalla kesähuvilatontilla mielenkiintoisen rauniokummun.

Raunio oli halkaisijaltaan n. 3-4 m, pyöreä ja keskeltä pengottu. Tontilla on kuitenkin vanhan asumuksen peruskiviä ja täysin mahdollista on, että kysymyksessä on peltoraunioksi tulkittava kiviröykkiö.

Paikkaa en ole ottanut suojelukohteiden luetteluun.

VUOLIJOKI 30

VUOLIJOKI

Kytökoski

Lehtola

PK 3431 01 LEPPIKYLÄ

x = 7109 52

y = 501 25

z = 140

tl. Lehtola RN:o 5:34

om. mv. Timo Matikainen

os. 88250 Kytökoski

Lehtolankangas, rautasulatto, historiallinen (?) aikaLöydöt: rautakuonaa, Kansatieteen toimistoTarkastus 1982

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä kertoi mv. Eino Pikkarainen Kytökoskella Lehtolankankaalla olevasta rautahytin pohjasta, ja sen yhteydessä olevasta "melekosesta" kuonakasasta. Asia oli ajankohtainen, sillä tutkija Eero Naskali suoritti samoihin aikoihin kaivaustutkimuksia Hyrynsalmen Hyttiniemessä sijaitsevassa rautasulatossa. Tuloksista kerrottiin myös Vuolijoen seudun päivälehdissä.

Rautasulatto sijaitsee asuinrakennuksesta n. 300 m SWW Rynäsjoen W-puolella. Paikka on kangasmaata ja moreenikivikko. Kävin paikalla kahdesti, toisen kerran Matti Huurteen kanssa.

Paikalla sijaitsee suuri sysihauta, jonka vieressä on kaksi kumpua. Toinen niistä on kuonakasa ja toista epäilimme mahdollisesti hytin "piipun" paikaksi. Kokonaisuus on jokseenkin identtinen Naskalin kaivaman Hyttiniemen kanssa. Otimme näytteeksi mukaamme kuonaa ja hiilenkappaleita, jotka on annettu Kansatieteen toimistolle.

Ks. kartta s. 84.

VUOLIJOKI 31

VUOLIJOKI

Koski

Törmä

PK 3431 05 VUOTTOLAHTI

x = 7114 29

y = 515 35

z = 127,5

tl. Törmä RN:o 7:4

om. mv. Jouko Karjalainen

os. PPA 2 Koski, 88999 Kajaani

Törmä, kivikautinen löytöpaikka (?)Löytö: Reikäkivi, joka joutunut hukkaanTarkastus 1982

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä Tervaniemen tilalla, (VUOLIJOKI 7), kuulumme Matti Huurteen kanssa, että Törmän tilalta on löydetty kiviesine. Sen mainitsee myös Toivo Nygård Kainuun seutukaavaliitolle jättämässään Kosken kylän struktuuria käsittelevässä kertomuksessaan.

Törmän tilalla kuulumme, että esine on ollut n. 15 cm halk. ja 1 cm paksu reiällinen kivi, joka oli löydetty asuinrakennuksesta 80 m NE ja Ounakseen menevän maantien SW-puolella n. 40 m. Esineen löysi n. 1960 edesmennyt tilan isäntä Väinö Karjalainen.

Tarkastimme löytöpaikan, mutta pelto oli jätetty kesannolle ja havaintomahdollisuudet olivat heikot. Viereisestä perunapellosta ei löydetty mitään. Maalaji paikalla oli hiekkamoreenia. Ks. kartta 64, valok. s. 89.

Mainittakoon, että löytöpaikasta n. 200 SEE sijaitsee Jokipellon asuinpaikka, (VUOLIJOKI 19), johon löytö saattaa läheisesti liittyä.

VUOLIJOKI 32

VUOLIJOKI

Koski

Koivula

PK 3431 05 VUOTTOLAHTI

x = 7114 52

y = 515 05

z = n. 130 m

tl. Koivula RN:o 7:3

om. Kalle, Sulo ja Arttu Jokelainen

os. PPA 2 KOSKI, 88999 Kajaani

Koivula, kivikautinen löytöpaikka (?)Löytö: reikäkivi tai -ase, joka joutunut hukkaanTarkastus 1982

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä kuulin Matti Huurteen kanssa, että Koivulan tilalta oli löydetty joskus ammoain kiviesine.

Asiaa tiedusteltaessa Koivulan tilalta selvitettiin, että n. v. 1947-48 oli eräs omistavista veljeksistä, Arttu Jokelainen, (vrt. VUOLIJOKI 19), löytänyt perunapellosta reijällä varustetun kärkevän ase. Arttu Jokelainen kertoi toimittaneensa esineen Kosken koululle, josta sen oli opettaja Sanni Lappalainen (kuollut muutamia vuosia sitten) lähettänyt eteenpäin museoon. Kuitenkaan KM ja maakuntamuseot eivät löytöä tunne. A.J. kuvaili esineen kolmikulmaiseksi, yhdeltä kärjeltä pitemmäksi hiotuksi reikäaseeksi, n. 15 x 12 x 25-30 mm.

Sulo Jokelainen osoitti löytöpaikan, joka tarkastettaessa oli kylvetty perunalle. Koivulan tila sijaitsee Mainuanjoen Oulujärveen laskevassa suvannossa, NE-rannalla, pienellä niemekekumpareella. Löytöpaikka sijaitsee asuinrakennuksesta n. 50 m SEE. Maalaji paikalla oli hiekkaperäistä moreenia. Mainittavampaa emme paikalla havainneet.

Ks. valok. s. 89 , kartta s. 64.

VUOLIJOKI 33

VUOLIJOKI

Käkisaari

Havukkaniemi

PK 3431 03 VUOLIJOKI

x = 7126 68

y = 502 18

z = 125

tl. Yli-Sorsa RN:o 2:11

om.

os. Käkisaari 88270 Vuolijoki

Havukkaniemi, todennäköisiä kaskiraunioita, (hist. aika)Tarkastus 1982

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä tapasin Käkisaaren eteläosassa, Havukkaniemessä, sen länsilaidalla, n. 150 m rannasta kivirauniokasoja. Ensi silmäyksellä ne vaikuttivat mahdollisilta lapinraunioilta, mutta ympäristön tarkempi tarkastelu osoitti ne pelto- tai kaskiraunioiksi.

Paikalla röykkiöiden NW-puolella oli kauan sitten autioituneen tilan jäännökset, kiukaansija ja maakuoppia. Paikan kasvillisuus oli ympäristöstään poikkeavan rehevä, ruohikkoinen kenttä. Em. röykkiöiden lähellä kasvillisuus oli hyvin samankaltainen kuin asumusten tuntumassa, joten ilmeisesti paikalla on ollut muinoin talon peltoja. Ks. kartta s. 81.

Kyläläiset eivät tiedusteluista huolimatta jaksaneet muistaa mahdollista asumusta Havukkaniemellä, joten asutusajasta linee kulunut vähintään parisen sataa vuotta. Vuosisadan alussa paikka toimi vielä hakamaana. Vrt. myös VUOLIJOKI 34.

VUOLIJOKI 34

VUOLIJOKI

Käkisaari

Lattulansaari

PK 3431 03 VUOLIJOKI

x = 7126 90

y = 501 70

z = 125

tl. Sorsa RN:o 8:18

om. mv. Pekka Hatva

os. Käkisaari 88270 Vuolijoki

Lattulansaari, kaskiraunioita, historiallinen aikaTarkastus 1982

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä kävin Osmo Nissisen kanssa Lattulansaarella. Saari sijaitsee Käkisaaren edustalla S-puolella.

Saaren keskiosassa sijaitsee n. 15 aarin vanha piha-alue, jossa on havaittavissa rakennuksen perustat ja maakellari. Paikka kasvaa rehevää ruohikkoa, muuten kasvillisuus on tuuhea kuusikkoa. Kyläläiset arvelivat paikalla sijainneen ruotutilan. Ks. *kartta 81*.

Saarella on lukuisia kiviraunioita, jotka tulkitsin kuitenkin kaskiraunioiksi.

O.A.F. Mustonen (Lönnbohm), S.M.Y:n stipendikertomuksessaan mainitsee: "Saarella Sorsan luona Käkilahdella oli soikea hauta idästä länteen. Siitä ei kaivettaessa mitään tavattu". Mielestäni kertomus viittaa Lattulansaareen, joskin läheiset Kalmosaaret tulivat vielä viime vuosisadalla kysymykseen. Nykyisin ne ovat säännöstelyn seurauksena pahoin huuhtoutuneita kareja.

VUOLIJOKI 35

VUOLIJOKI

Saaresjärvi

Kiuasniemi

PK 3431 10 SAARESMÄKI

x = 7109

y = 409

z = 175

tl. RN:o 5:12

om.

os.

Kiuasniemi, lappalaistarinapaikkaTarkastus 1982

O.A.F. Mustonen S.M.Y:n stipendikertomuksessaan 1892 kertoo paikasta seuraavaa: "Saaresjärven Kiuasniemessä on yksi hauta kiukaan ohessa, jolla jo kasvaa iso petäjä. Siitä on vanhat polut monelle suunnalle, niin kerrottiin. Näyttää siis olevan myöhäisiltä ajoilta".

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä kävin Osmo Nissisen kanssa Kiuasniemessä, jossa tapasimme mv. Kalle Karjalaisen rakentamassa itselleen kesämökkiä. Isäntä tunsu paikan hyvin, muttei osannut yhdistää em. tietoja mihinkään erikoiseen kohteeseen Kiuasniemessä.

Pellikan isäntä, Seppo Karjalainen (ks. VUOLIJOKI 14) sen sijaan kertoi paikalta seuraavanlaisen tarinan. Kiuasniemessä on asunut paikan viimeinen lappalainen ja kironnut järvestä särjet niin, ettei niitä saa ongella kun vahingon edellä. Tämä siksi, että lappalaisen lapsen kurkkuun oli juuttunut särjen ruoto ja lapsi oli siihen tukehtunut. (Nykyisin särjet ovat kokonaan kadonneet Saaresjoen suun tammen takia). Ks. kartta s. 78.

Tarina muistuttaa suuresti O.A.F. Mustosen kertomusta lappalaisista vuodelta 1892 Vaalan kunnan rajamailta, Alassalmen seuduilta: "Alassalmen seuduilla, jossa on vieläkin paljon synkkää korpea oli Lappalainen ennen talon tehnyt Mankilanniemeen (mahd. Mankelanperä, joka on Tiekarttalehdellä). Hänen lapselle tarttui lahnan ruoto kurkkuun, josta se kuoli ja siitä syystä on lahnat kirottu vesistä, että kumminaan saapi katsella."

VUOLIJOKI 36

VUOLIJOKI

Ojanperä

Kivioja

PK 3414 10 OJANPERÄ

x = 7134

y = 495

z = 125

tl.

om.

os.

Kivioja, lappalaistarinapaikkaTarkastus 1982

O.A.F. Mustonen kertoo stipendiaattikertomuksessaan vuodelta 1892 seuraavaa:
 "Kivijärvestä laskeutuu Kivioja Alasalmeen. Tämän ojan varrella, jota on
 ennen kaivettu kuuluu löytyvän pohjoispuolella kiukaan tapaisia rökkiöitä.
 Lieneekö siinä oltu havaitsevinaan hautapaikka ojaan kaivettaissa."

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä kävin myös Kiviojaa katsomassa. Kivijärveä,
 josta Kivioja laskee Oulunjärveen on säännöstelty suurella padolla. Vanha
 Kivioja on tuhoutunut täysin, paikalle on kaivettu suuri kanava ja sen N-puolel-
 la kulkee tie padon sulkulaitteille. Säännöstely johtuu ilmeisesti läheisten soiden
 kuivaushankkeista. Ks. Kantta s. 85.

O.A.F. Mustosen mainitsemat rökkiöt ovat täysin tuhoutuneet.

VUOLIJOKI 37

VUOLIJOKI

Kytökoski

Mullikkokangas

PK 3431 02 OTANMÄKI

x = 7112 89

y = 501 15

z = 135

tl.

om.

os.

Mullikkokangas, kiukaansija (?)Tarkastus 1982

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä Eino Pikkarainen Kytökoskelta kertoi pikku-poikana käyneensä Reino Halosen ja pikkoveljensä kanssa kaiveskelelemassa perimätiedon mukaan haudaksi kutsuttua kiukaansijaa Mullikkokankaalla, ojan varressa. Tämä lienee tapahtunut n. 1936-1938. Pojat olivat kiuasta purkaessaan löytäneet hapettuneen kuparilevyn palan, n. 10 cm halkaisijaltaan olevan epämuotoisen levyn. Metallin osoittautui kupariksi, kun sitä taiteltiin poikki.

E.P. paikansi kiukaan em. koordinaattien kohdalle. Haeskelin paikkaa löytämättä merkkiäkään kiukaasta. Metsäojitus lienee muuttanut puron uomaa. Paikka oli äskettäin hakattu aukeaksi, joten rytökasatfajoittivat näkyvyyttä. Ks. kartta s. 67.

VUOLIJOKI 38

VUOLIJOKI

Saaresmäki

Hyttikangas

PK 3413 10 SAARESMAKI

x = 7109

y = 495

z = n. 170

tl. RN:o 3:20

om.

os.

Hyttikangas, raudanvalmistushytti (?), hist. aikaTarkastus 1982

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä sain kuulla Saaresojan varressa olevasta vanhasta rautasulatosta. Paikka on merkitty peruskartalle nimellä "Hytti", kyläläiset puhuivat Saaresmäellä "Hyttikankaasta".

Paikalla kerrottiin olleen ojanvarressa kuonakasoja ym. oleskelun merkkejä. Kävin paikkaa haeskelemassa, mutta oppaan puutteessa en paikalle osannut. Joki on Rautaruukki Oy:n toimesta perattu 1970-luvun puolivälissä. Milloin sulatto olisi ollut käytössä, sitä ei tiedetty. Ks. kartta s. 86.

Kyläläiset kertoivat, että Saaresjärvestä on vielä viime vuosisadalla viety hevosilla talvisaikaan järvimalmia Vieremän Salahmin ruukkiin.

VUOLIJOKI 39

VUOLIJOKI

Käkilahti

Hina

PK 3413 12 KÄKILAHTI

x = 7129 20 (tila)

y = 495 33

z = 120

tI. Hina RN:o 20:32

om. mv. Igor Raesalmi

os. 612 Hina, 88999 Kajaani

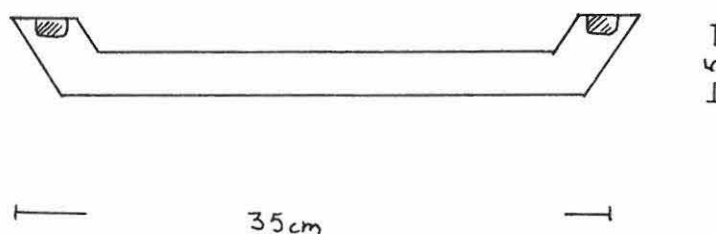
Hina, kadonneen reenjalaksen (?) löytöpaikkaTarkastus 1982

Vuolijoen inventoinnin yhteydessä tiedustellessani Hinan tilalta mahdollisia esihistoriallisia löydöksiä, kertoi isäntä Igor Raesalmi löytäneensä n. v. 1948-49 veljensä kanssa tilan rannasta nykykorkeutta n. 1,2 m syvemmältä mudasta vanhasta luhdasta mahdollisen reenjalaksen.

Jalas on muistitietojen perusteella ollut n. 2 m pitkä, 35 cm leveä, keulaan kapeneva. Kärkikappale oli murtunut. Kaplaskolojen välillä oli myös reikiä ompeleita varten. Kolot esiintyivät tasaisin, n. 20 cm välein.

Esine oli myöhemmin lahotessaan hajonnut ja tuhoutunut. *Ks. kartta s. 87.*

Raessalmen käsitys jalaksen poikkileikkauksesta:

VUOLIJOKI 40

VUOLIJOKI

Uimaniemi

Voudinsaari

PK 3431 06 OUNAS

x = 7120

y = 510

z = n. 122

tl. Hanhikaarre RN:o 6:20

om. mv. Eetu Laatikainen

os. Uimaniemi PPA 2, 88999 Kajaani

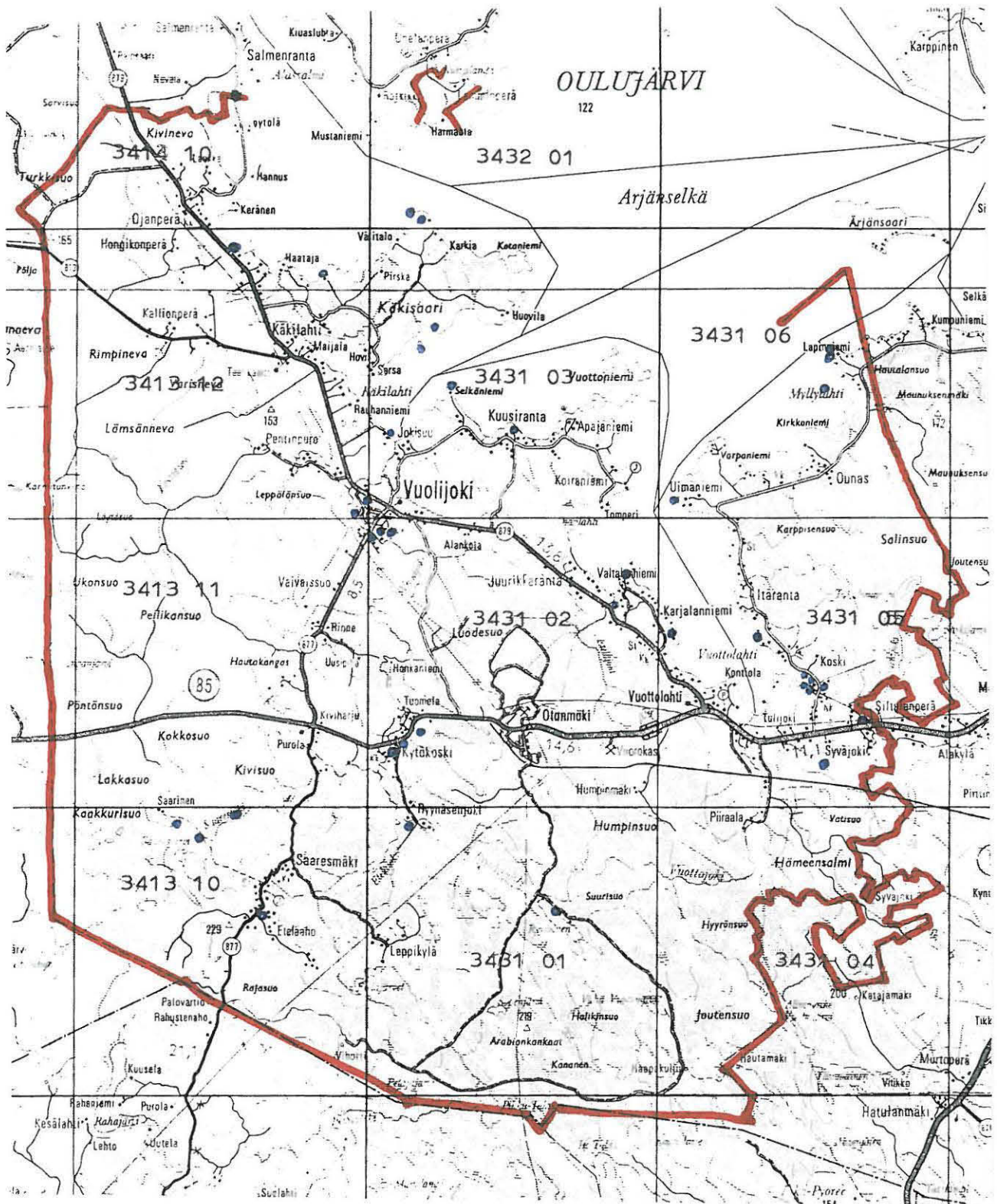
Voudinsaari, kivikautinen löytöpaikka (?)Tarkastus 1982

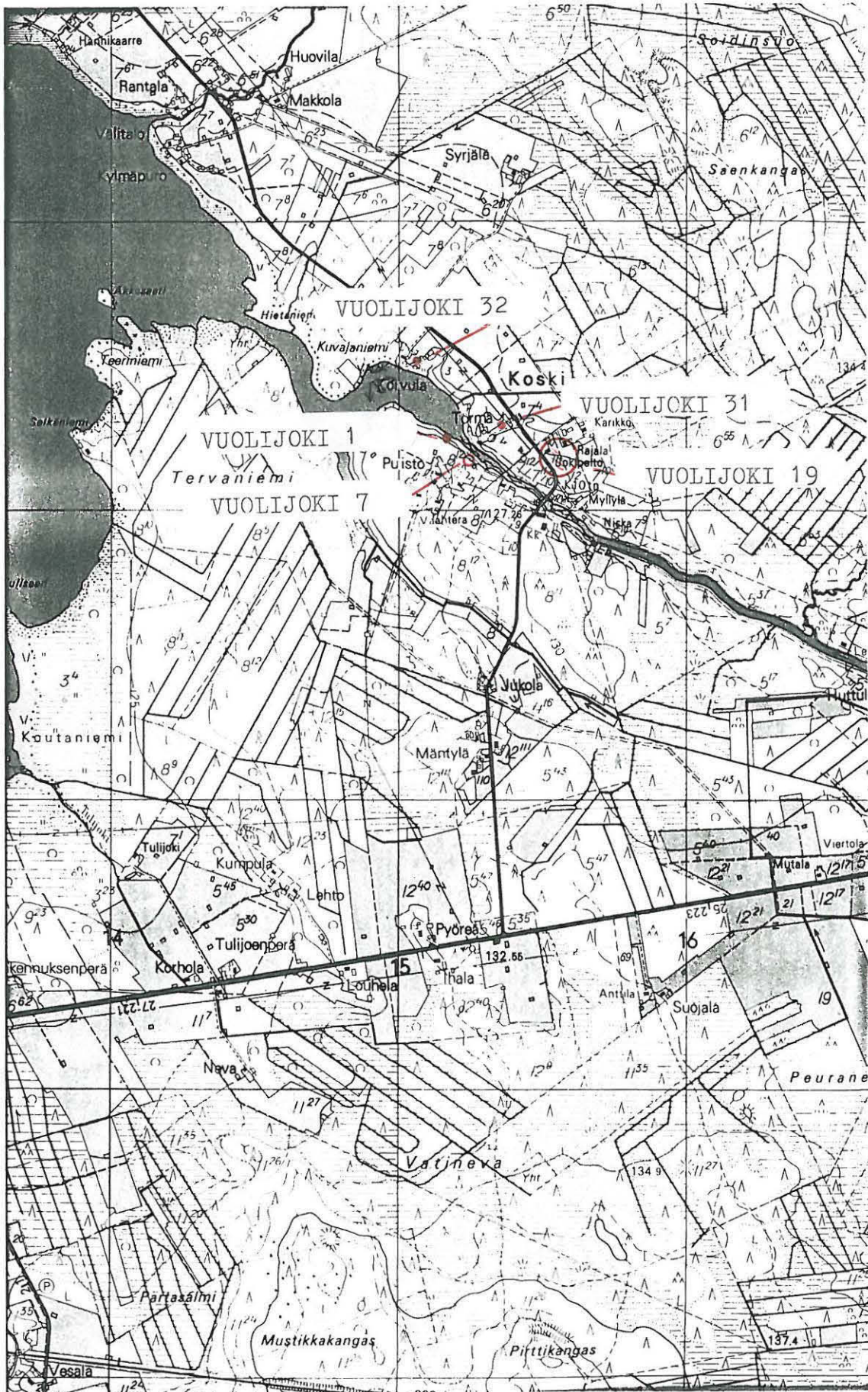
Vuolijoen inventoinnin yhteydessä tarkastin Erkki Karjalaisen esihistorian toimistoon lähettämät löytötiedot kadonneesta reikäkivestä.

Karjalainen kertoi löytäneensä n. v. 1930-32 Uimaniemen Vuovinsaaresta rannalta n. 122,5 m korkeudelta kivikosta reikäkiven. E.K. oli isänsä kanssa kalaretkellä saaren rannalla säänpidossa ja samalla haeskelivat viittoihin sopivia riippakiviä. Esine vietiin "vissiin leikkikaluksi" ja oli sitä myöten joutunut hukkaan. Esine oli E.K:n mukaan n. 65-70 mm halkaisijaltaan ja n. 30 mm paksu. Reijän halkaisija oli n. 25 mm.

Voudinsaareen en voinut rantautua myrskyisessä tuulussa matalan louhikkoisen rannan takia. Kävin läheisellä Uimaniemen tilalla tiedustelemassa mahdollisia muita lähilöytöjä, mutta iäkkäät asukkaat eivät niitä jaksaneet muistaa. Lähipeltojen tarkastus osoittautui turhaksi. Ks. kartta s. 88.

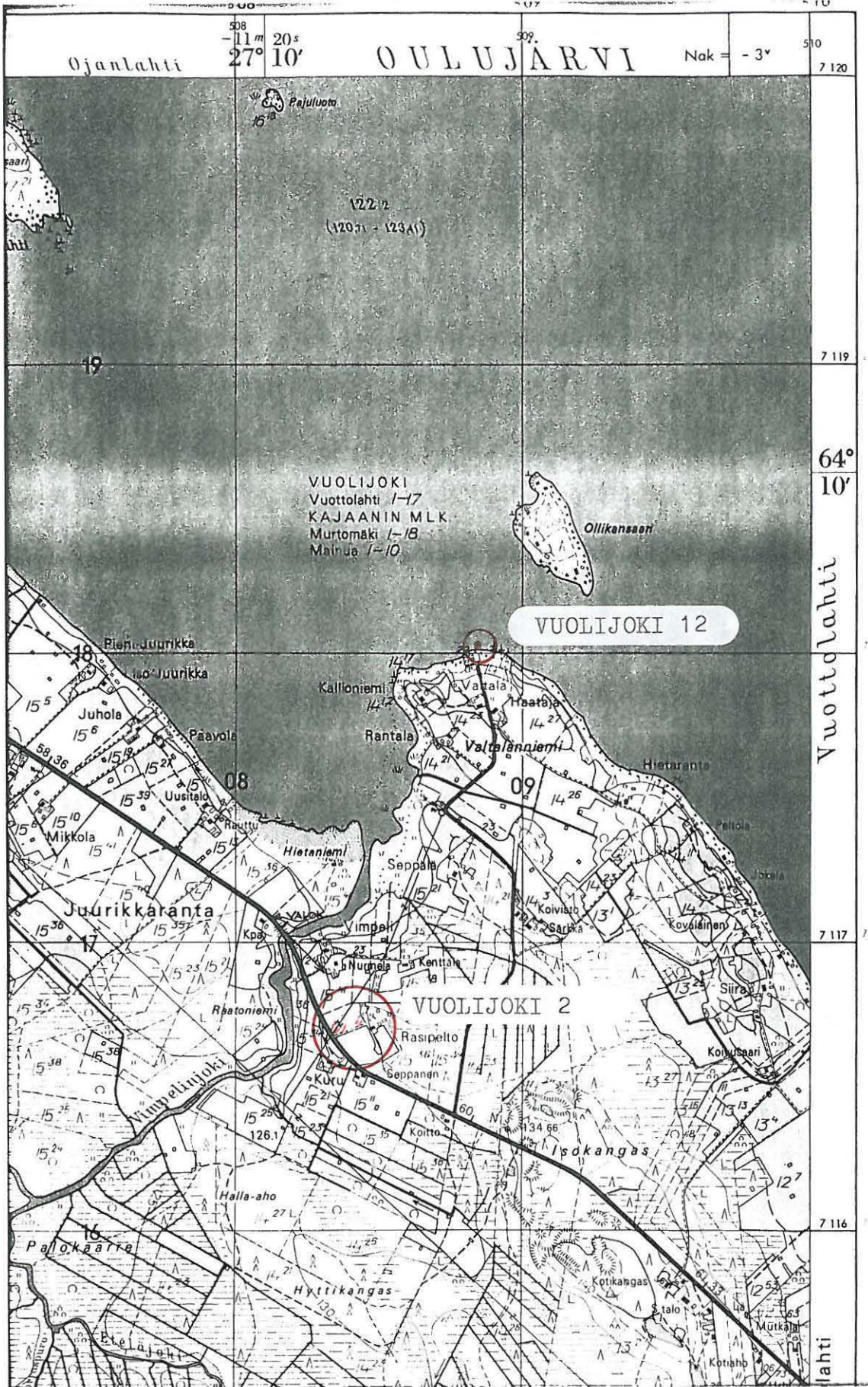
VUOLIJOKI - Peruskarttaalehtijako

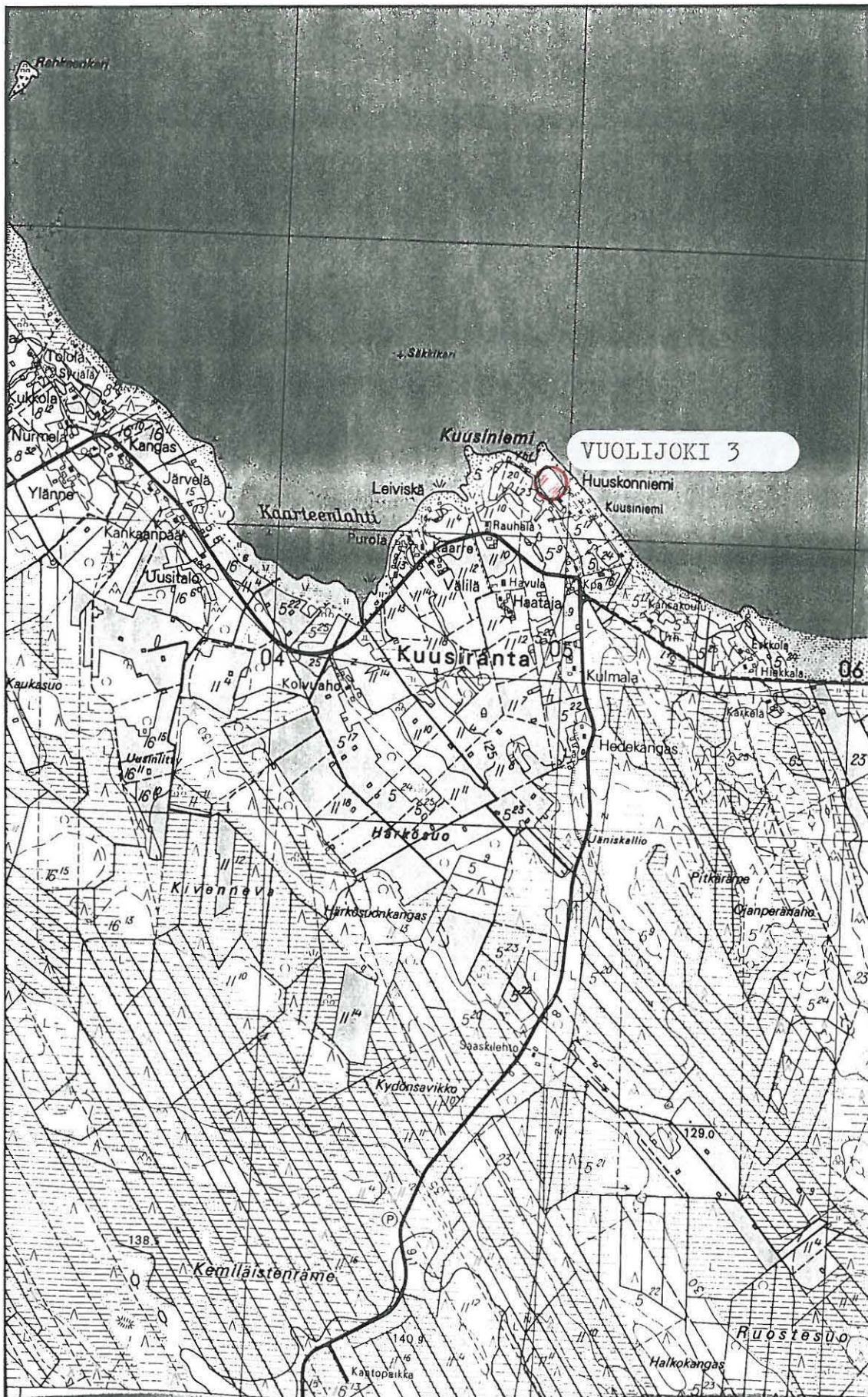

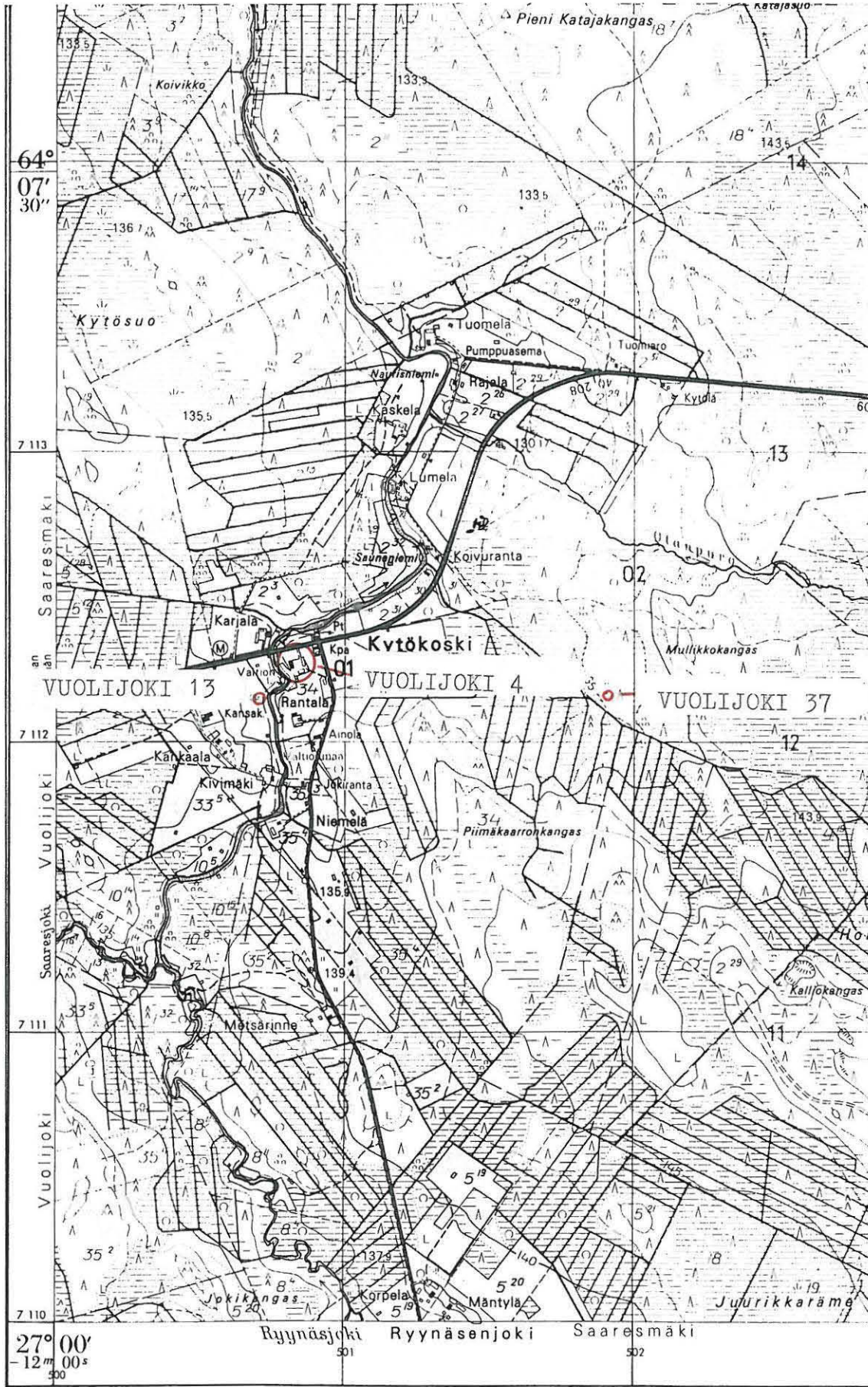
7115

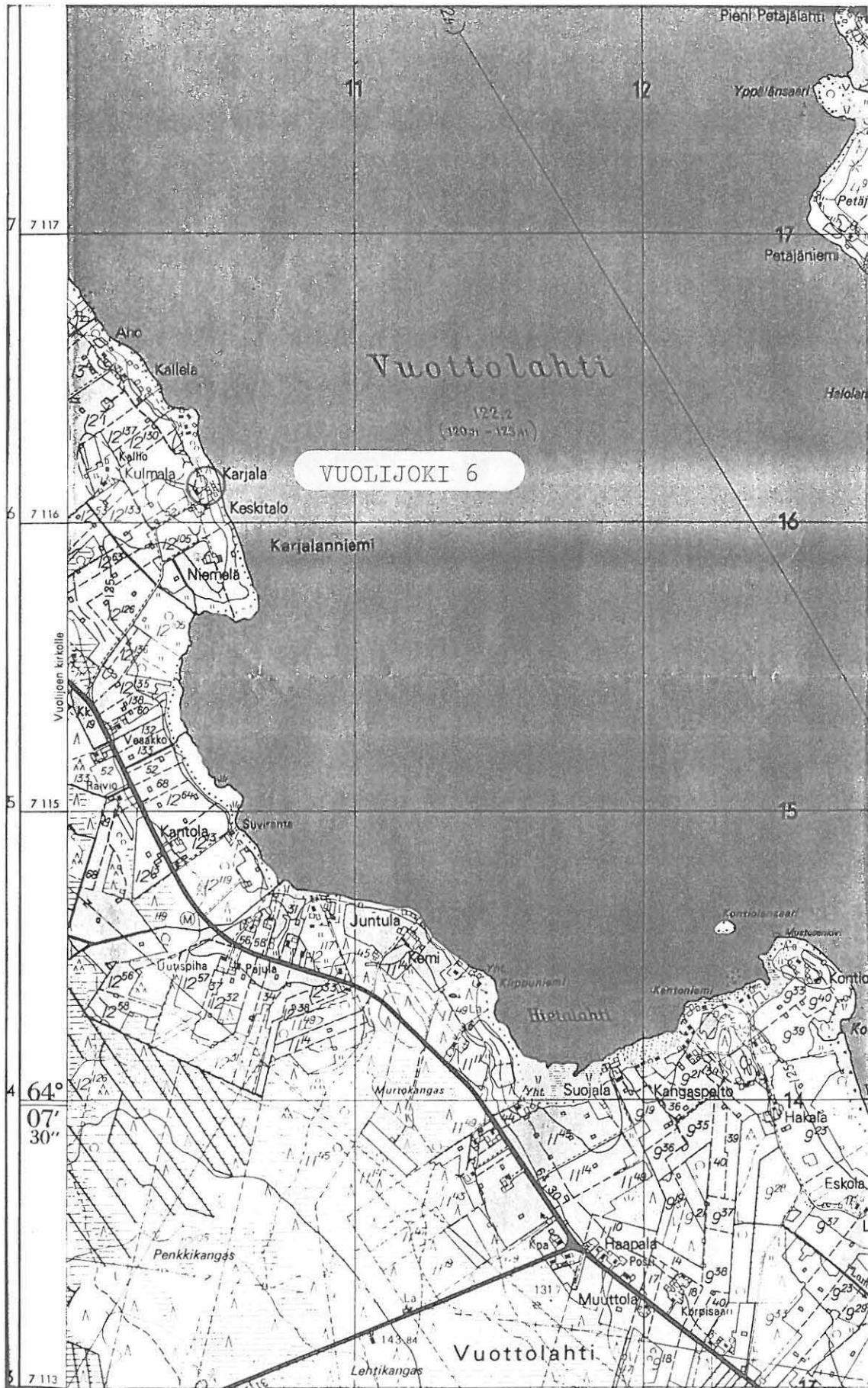
7114

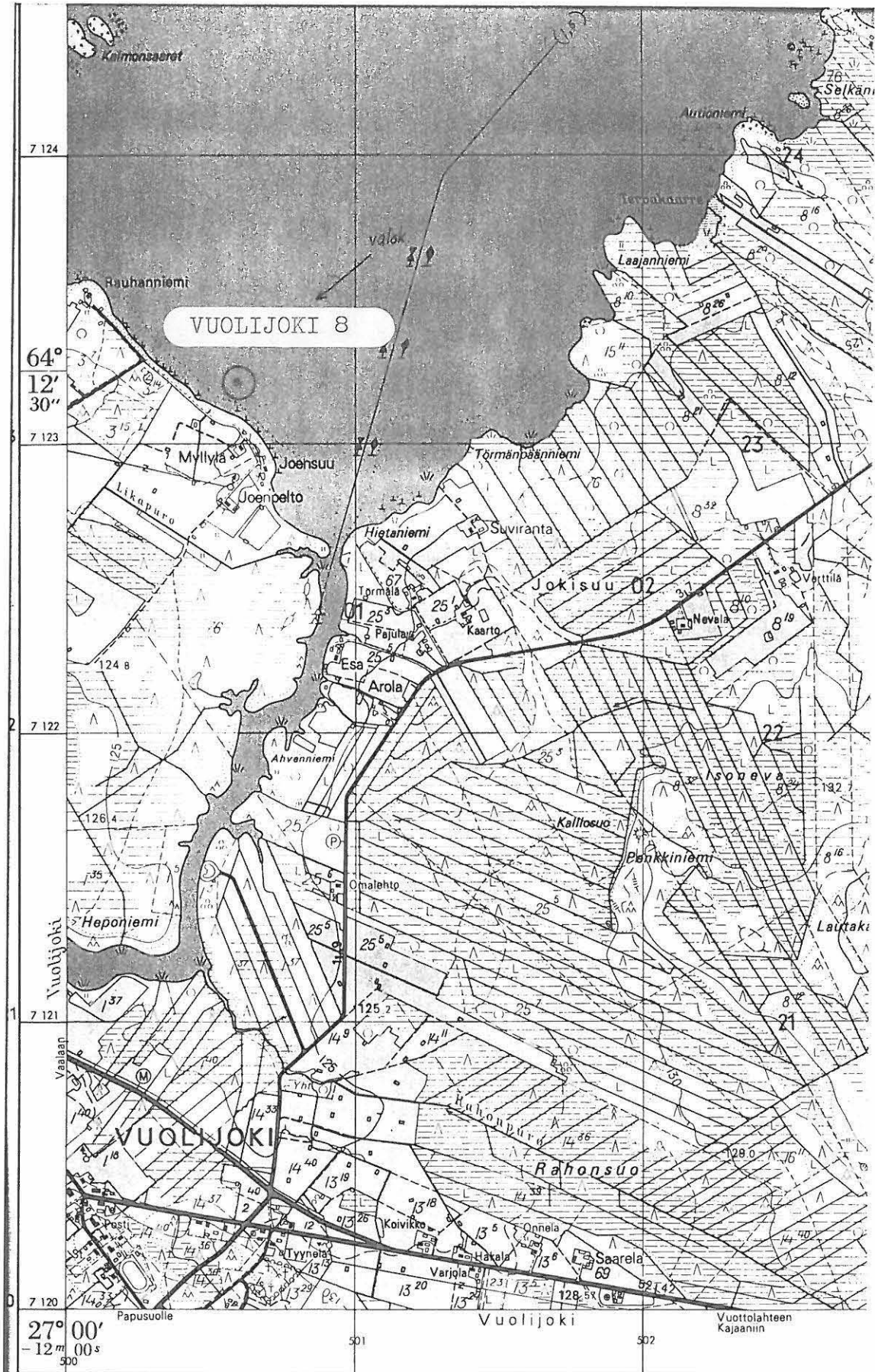

7123

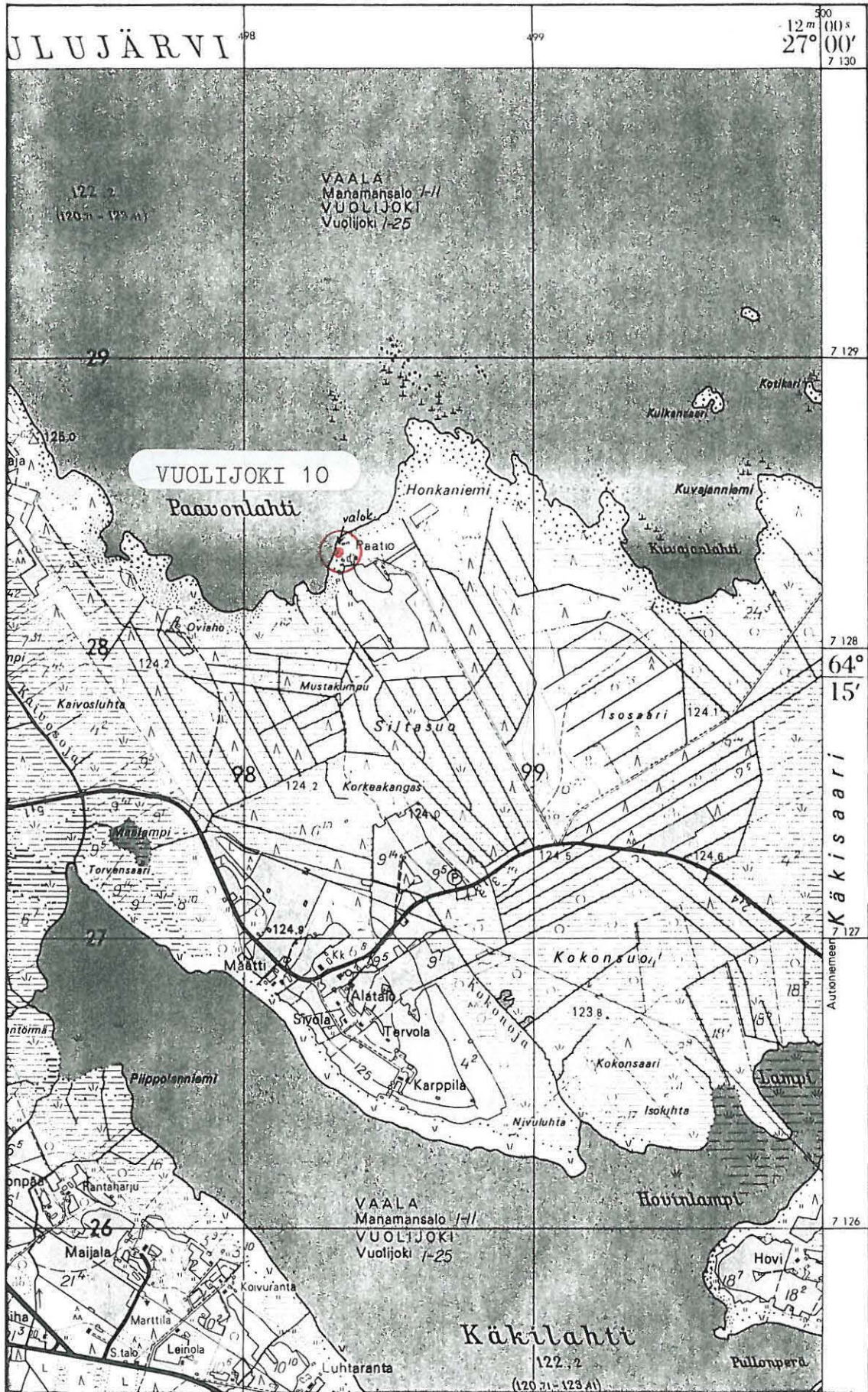
515

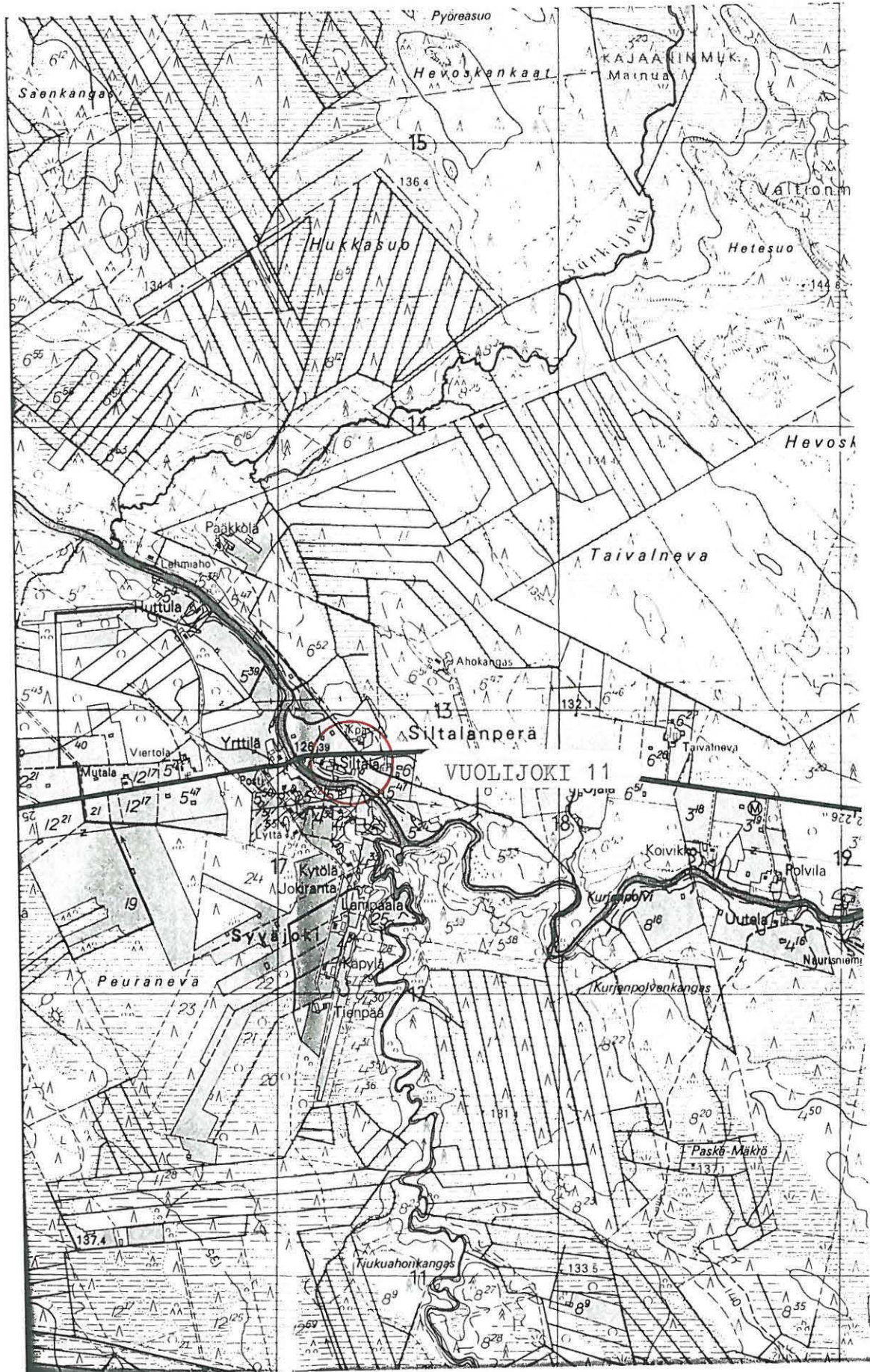
7125

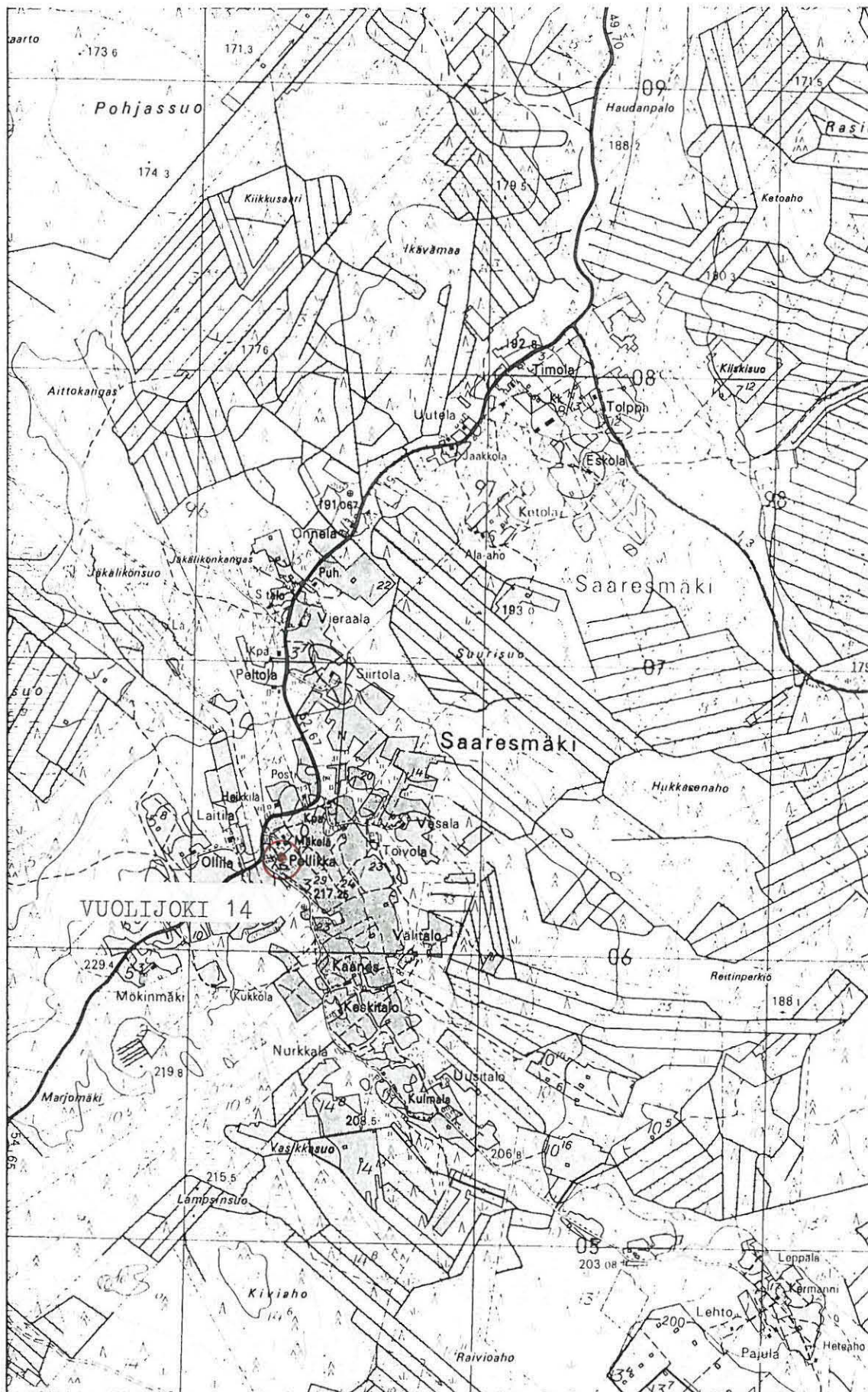
7124

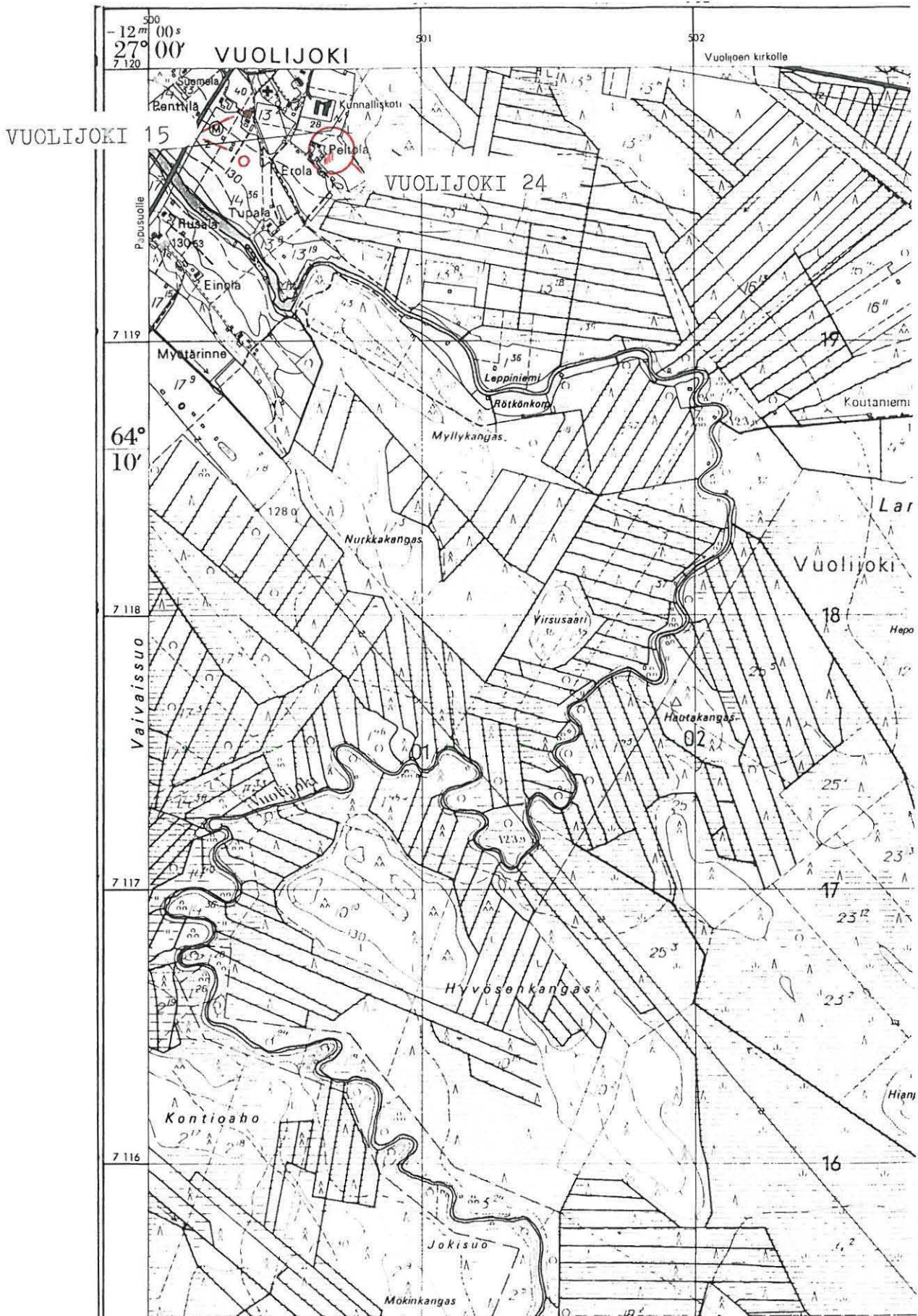
VUOLIJOKI
Vuotolahti -17
KAJAANIN MLK
Murtomäki 1-B
Mainua -0

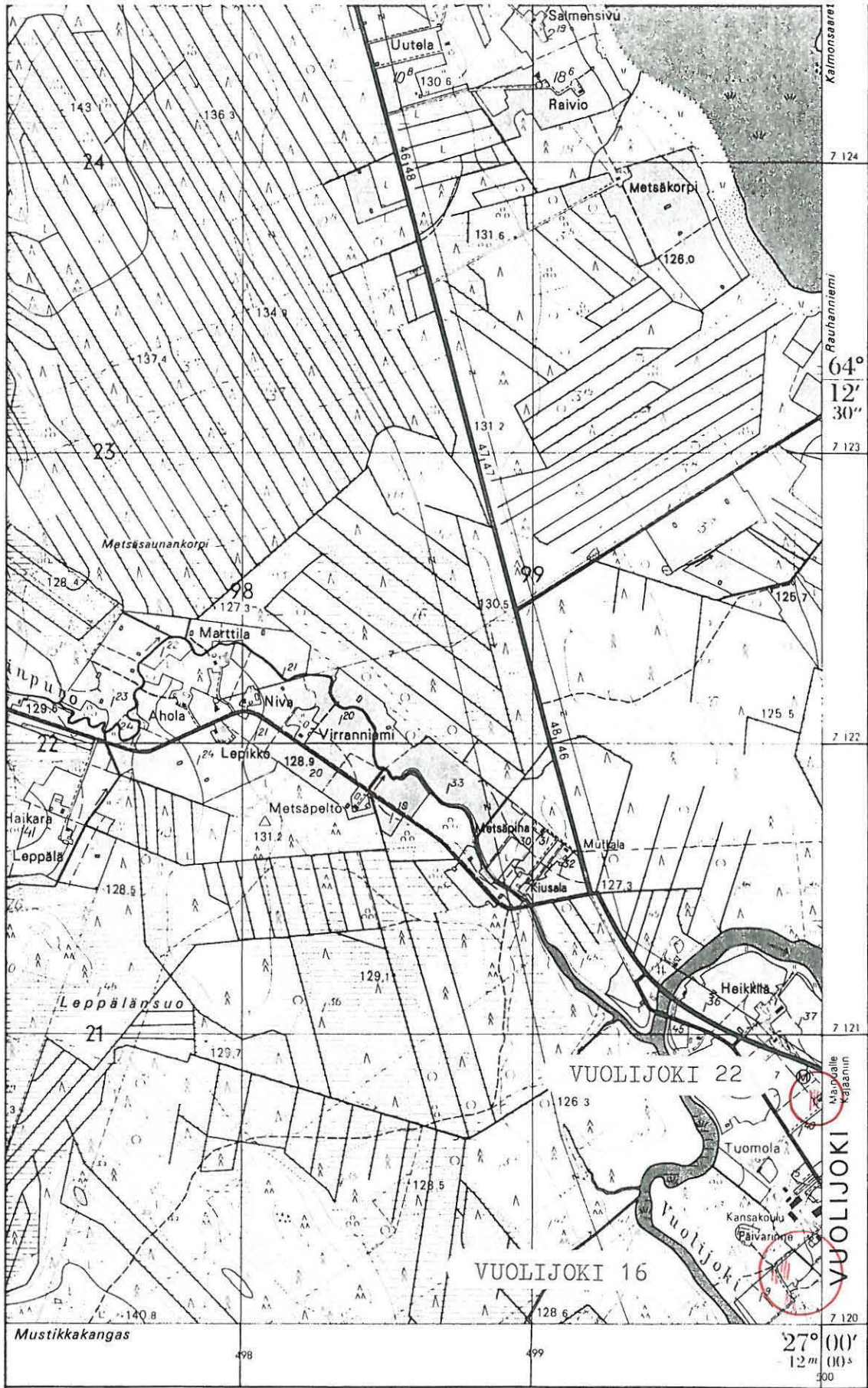

7113

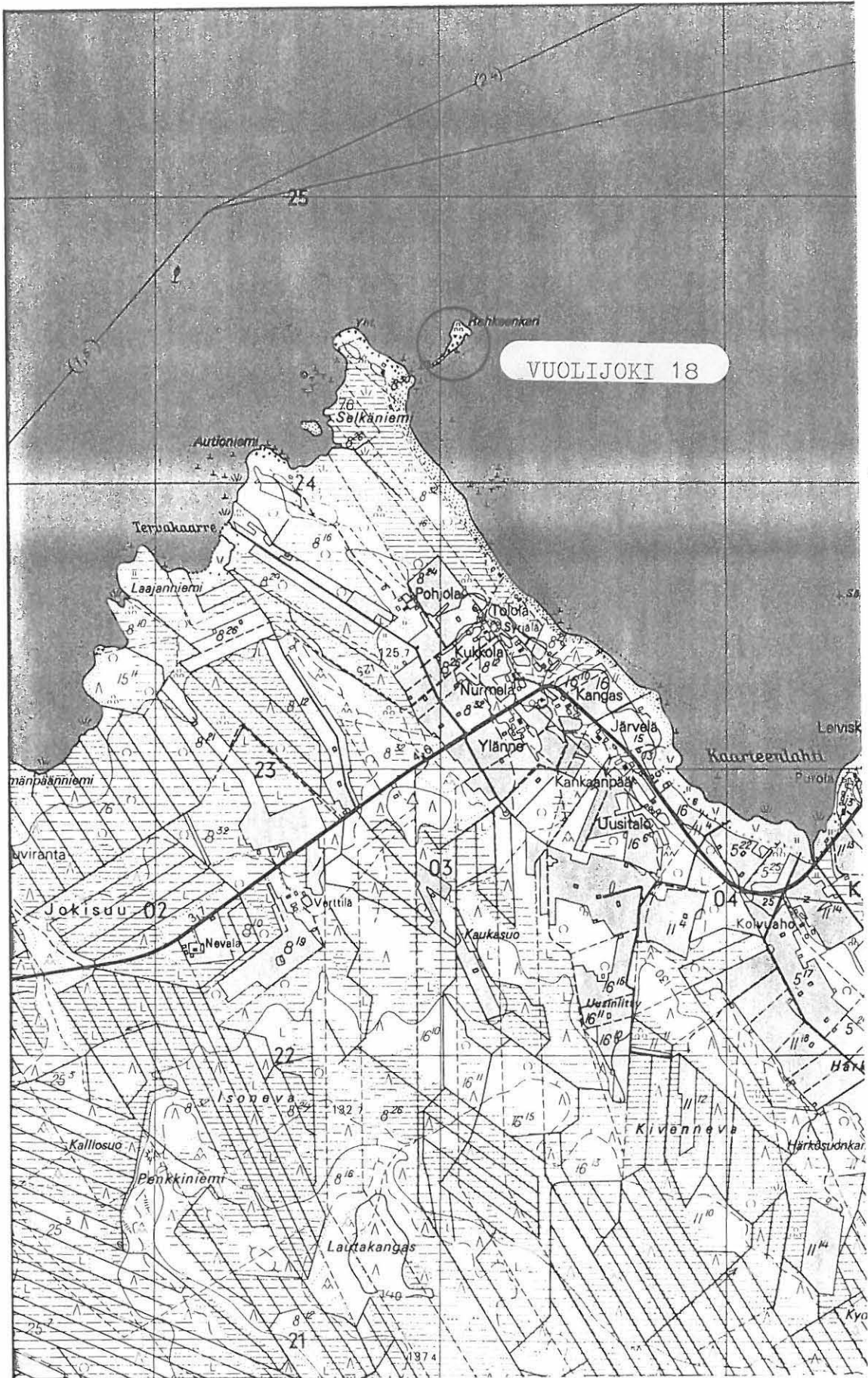

Mustikkakangas

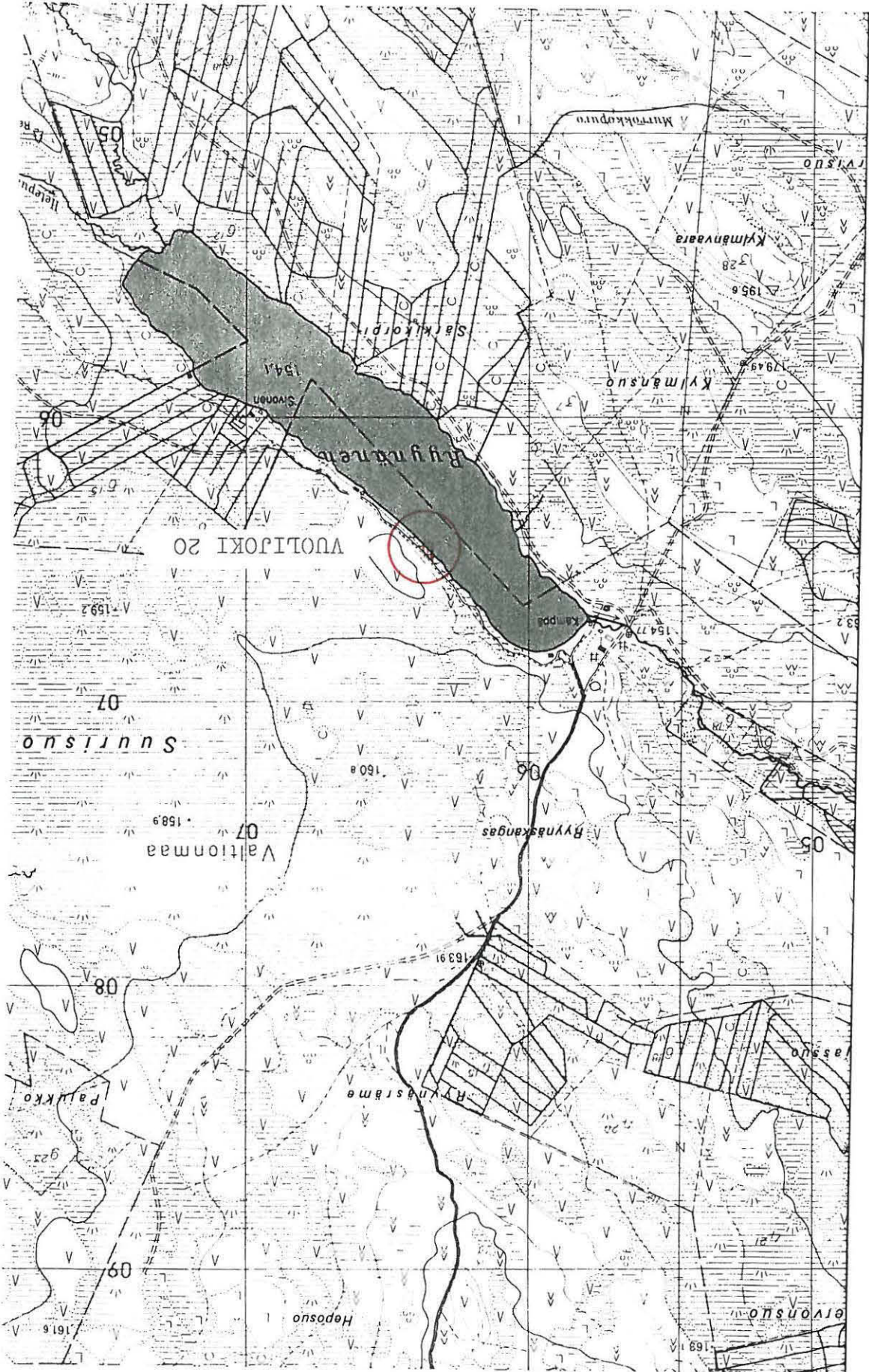
498

499

27° 00' 12" (0) s
500

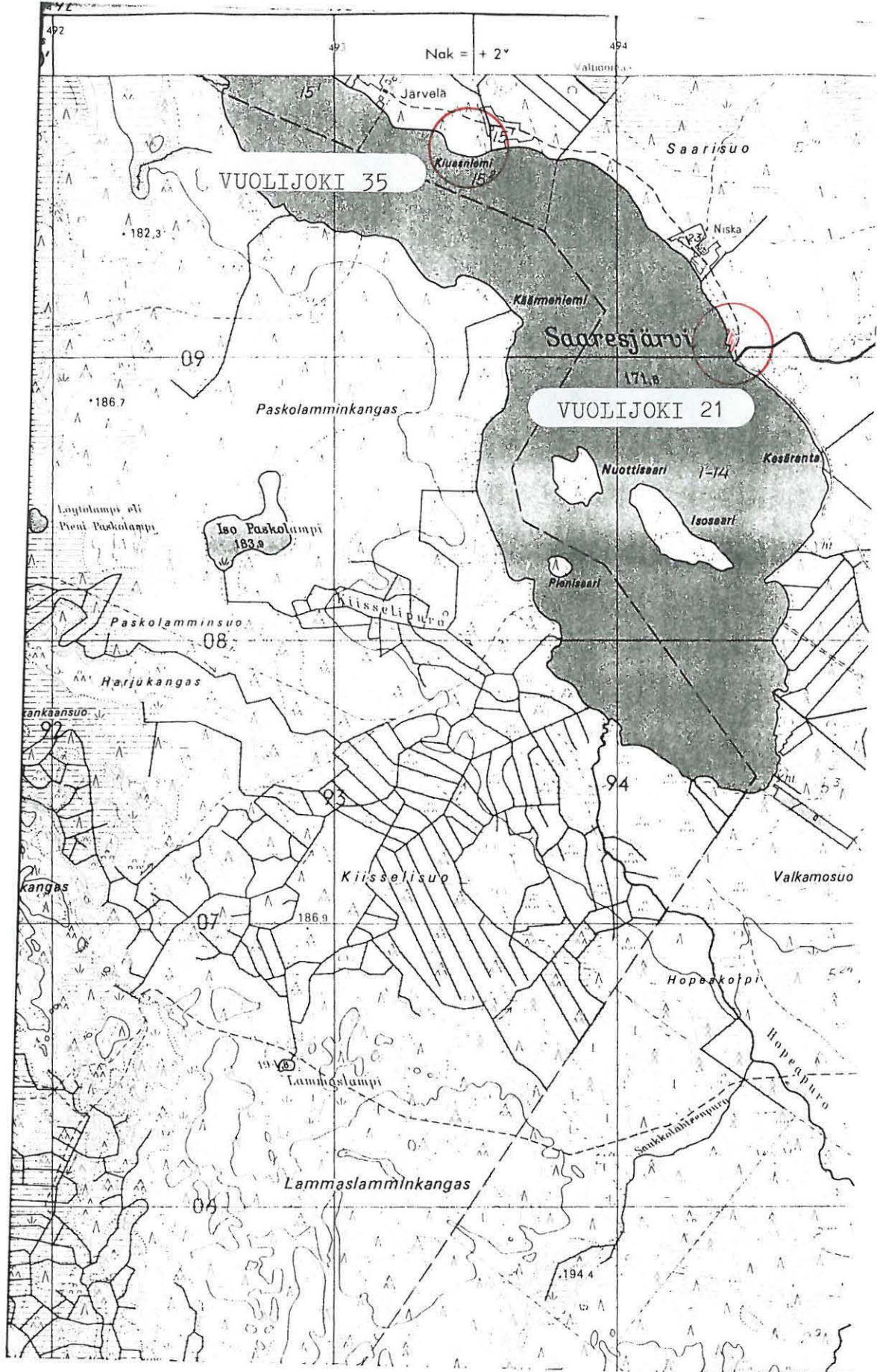
7124

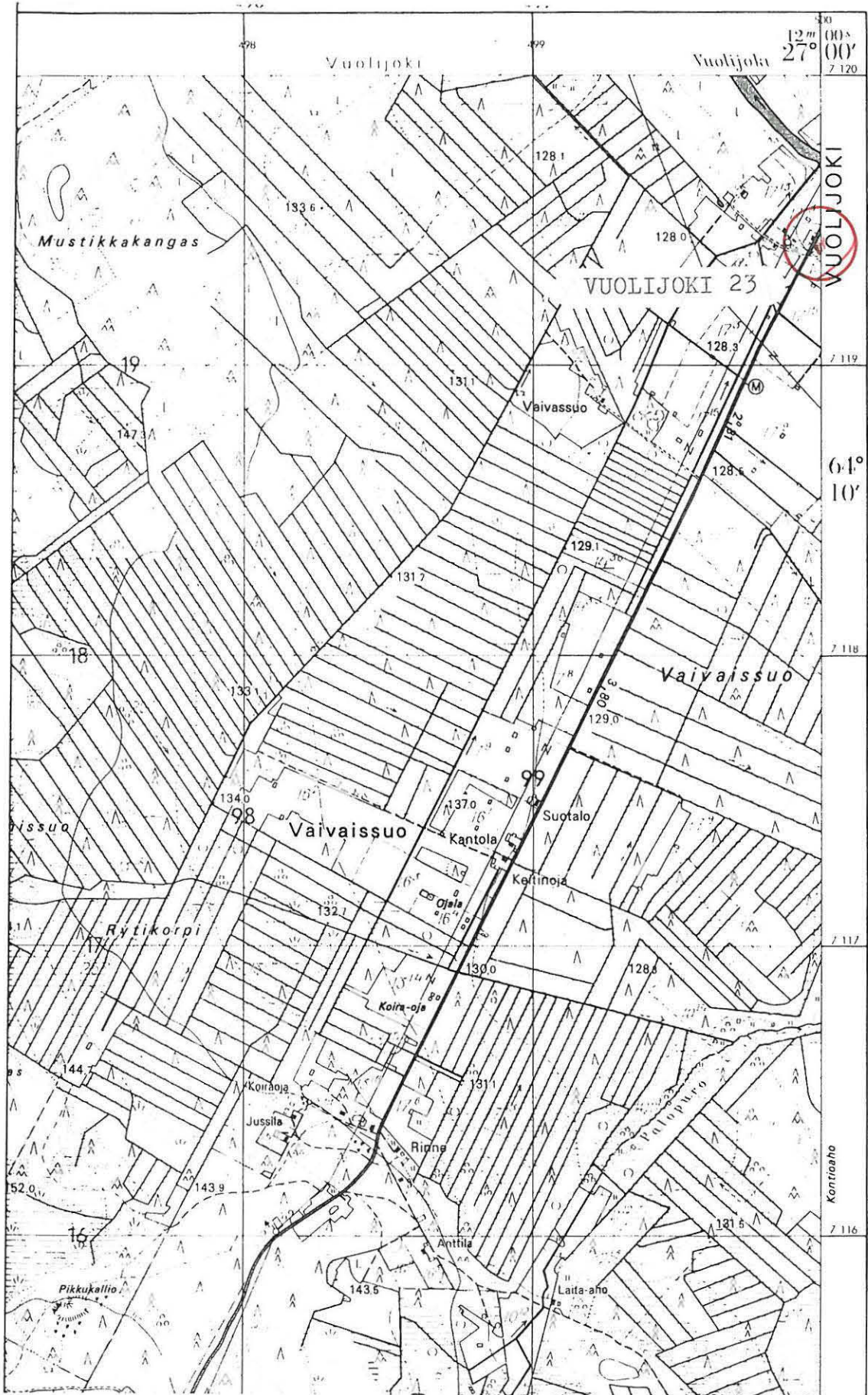
7106

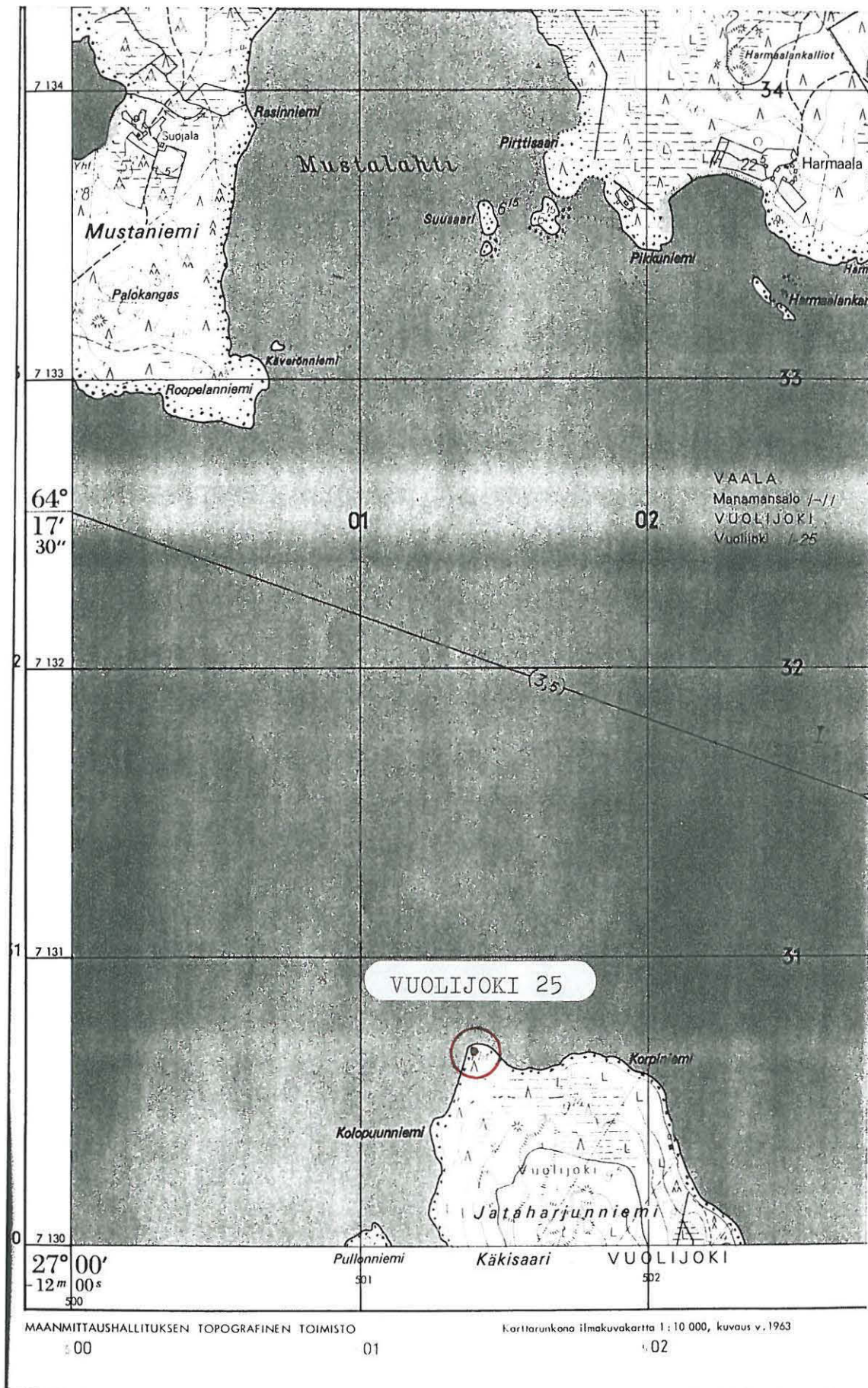
VUOLIOKI 20

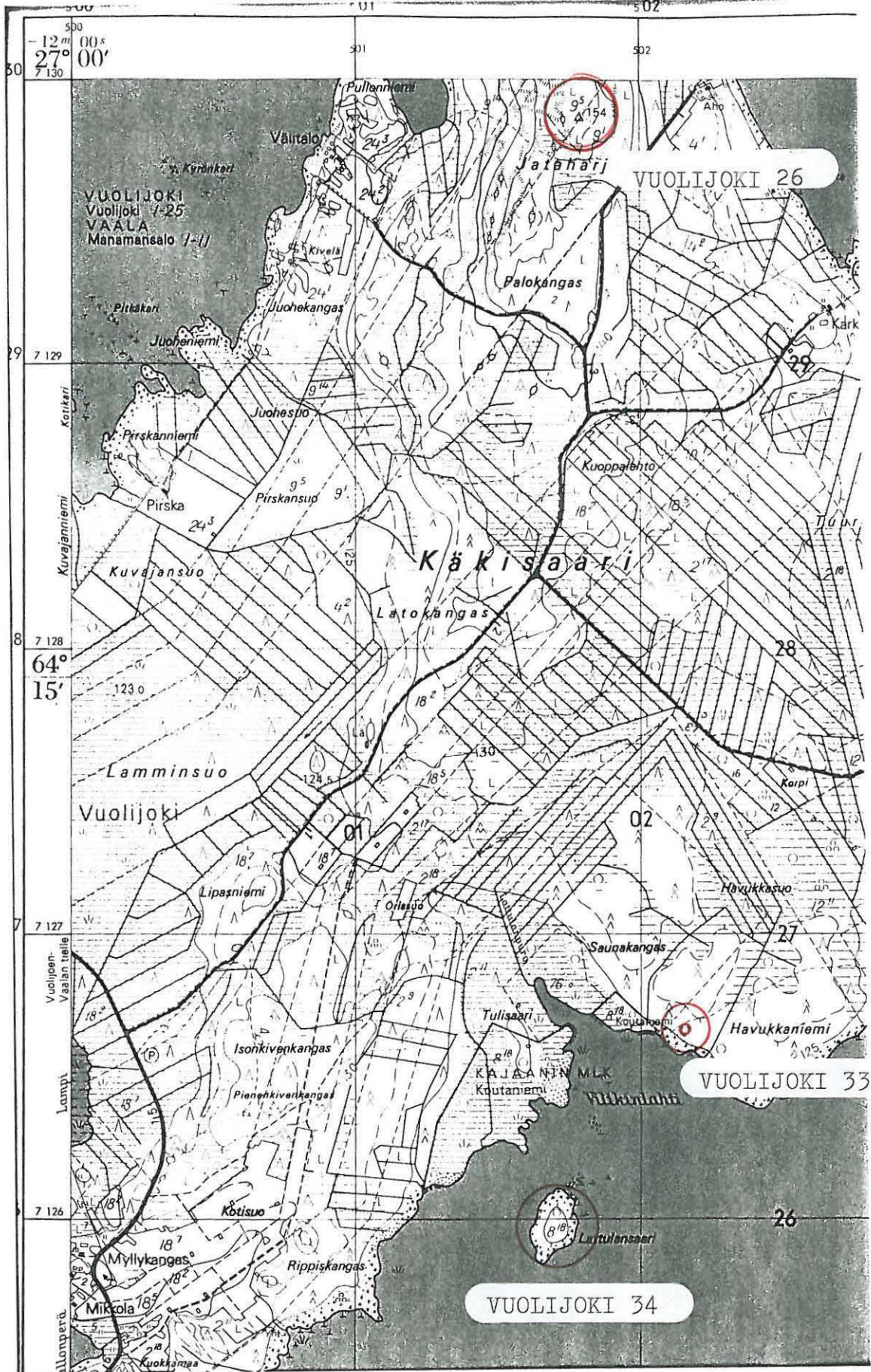
PK 3431 01 LPPIKYLÄ

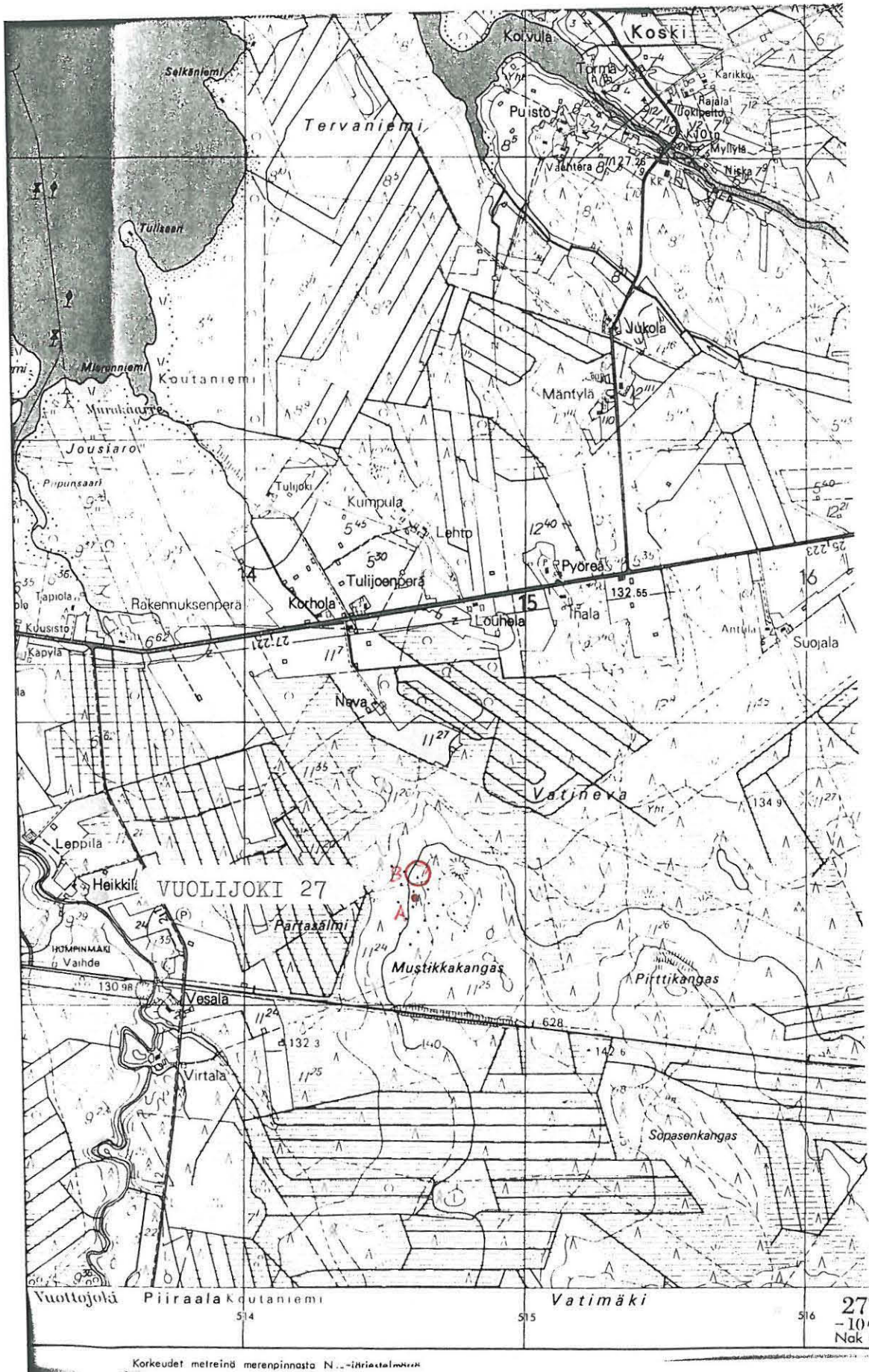

7109

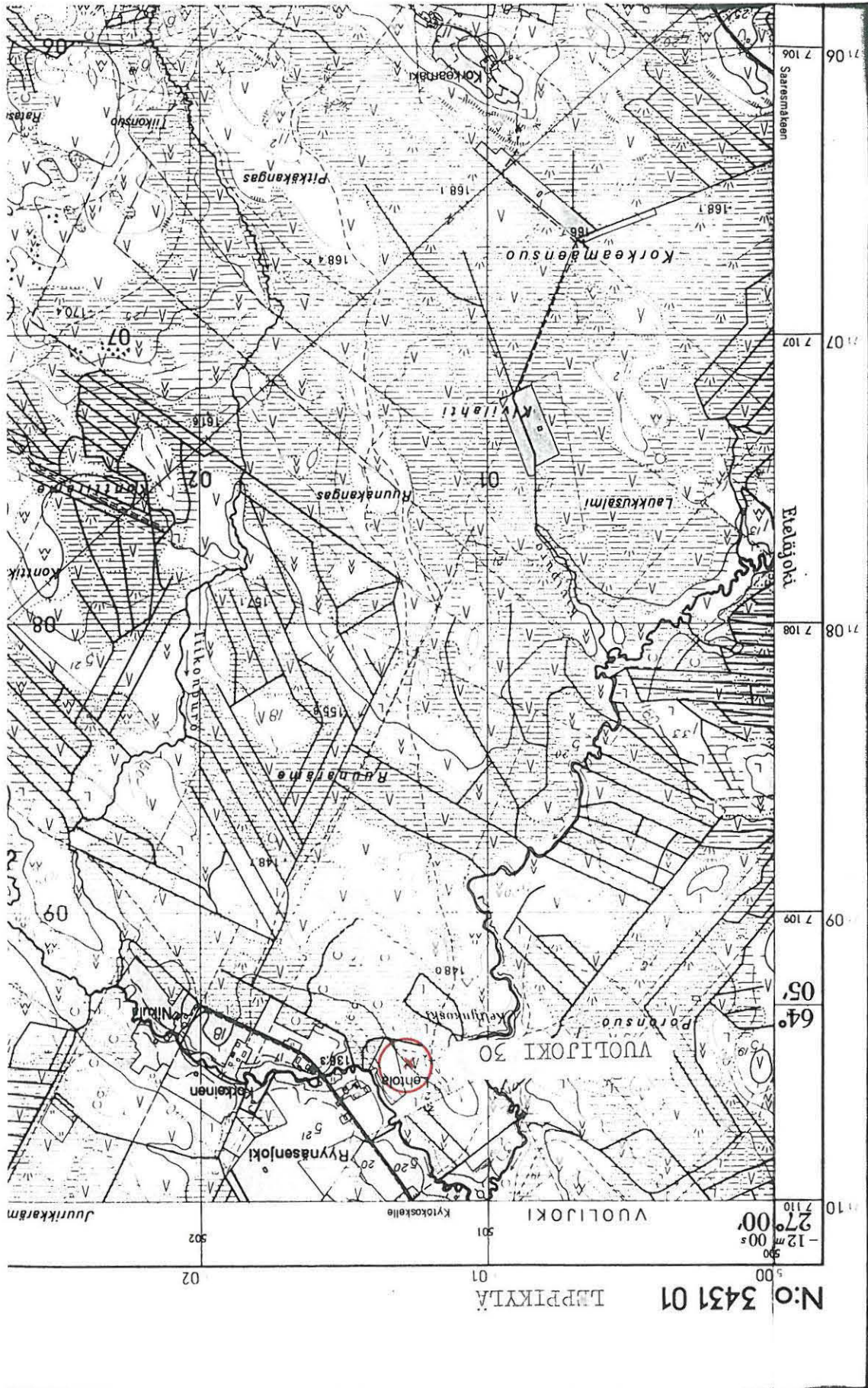

7111

Korkeudet metreinä merenpinnasta N...-itriastal...

7117

VUOLIJOKI 30

N:o 3431 01

LEPPIKYLÄ

27° 00' 12" m

71° 10'

05° 64'

09° 7 109'

08° 7 108'

07° 7 107'

06° 7 106'

Saresmäkeen

Pielajoki

500

501

502

503

504

505

506

507

508

509

510

511

512

513

514

515

516

517

518

519

520

521

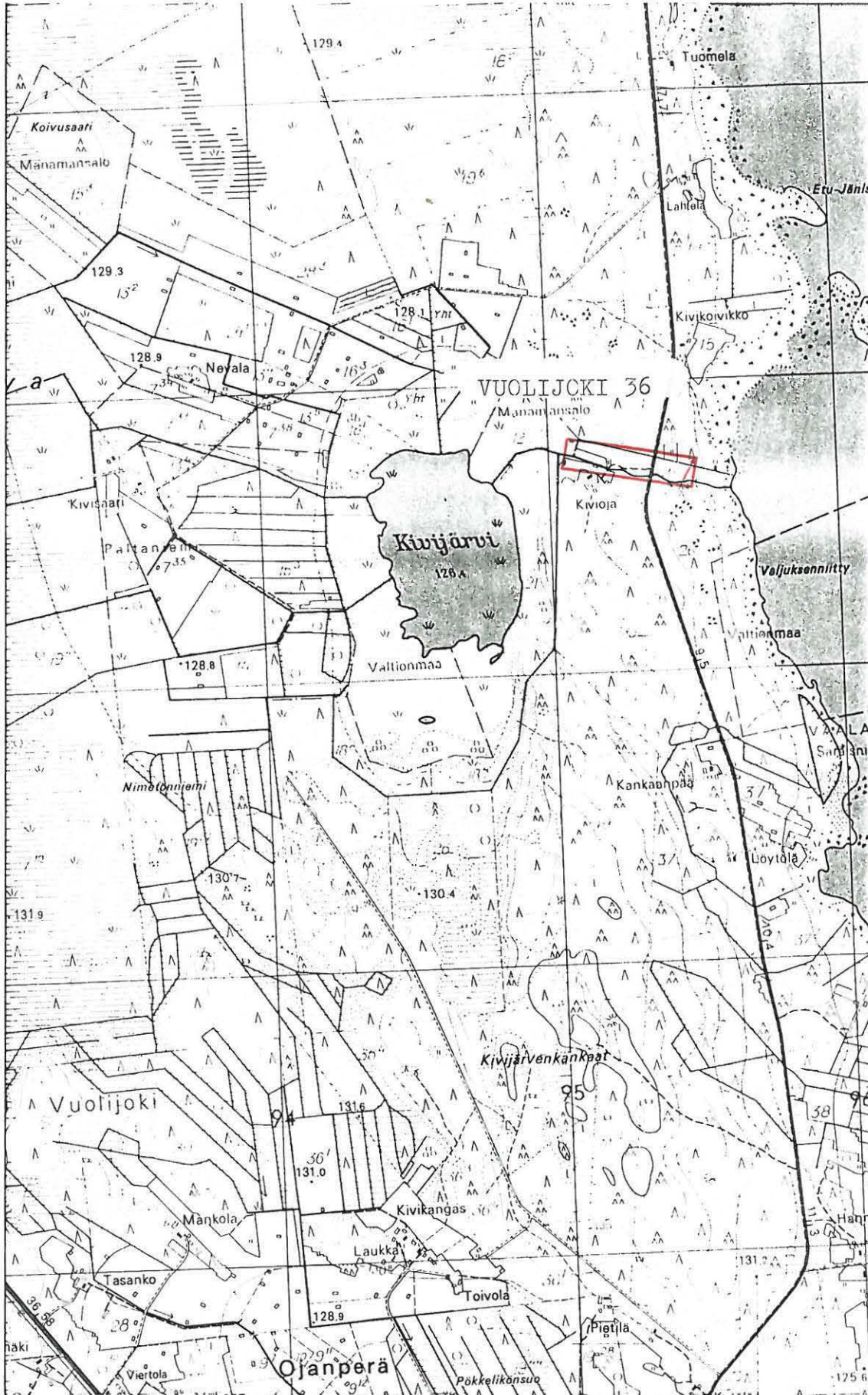
522

523

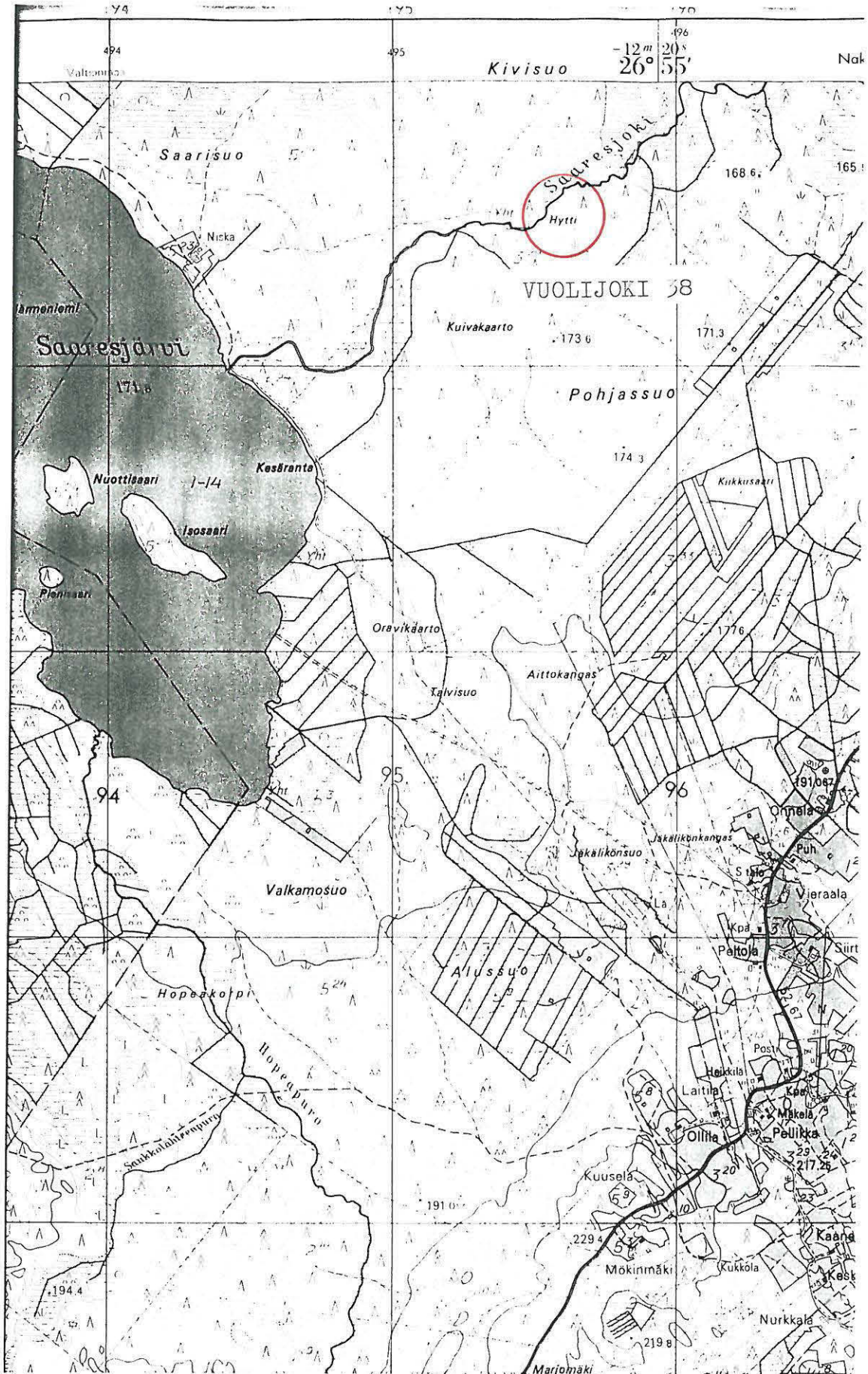
524

525

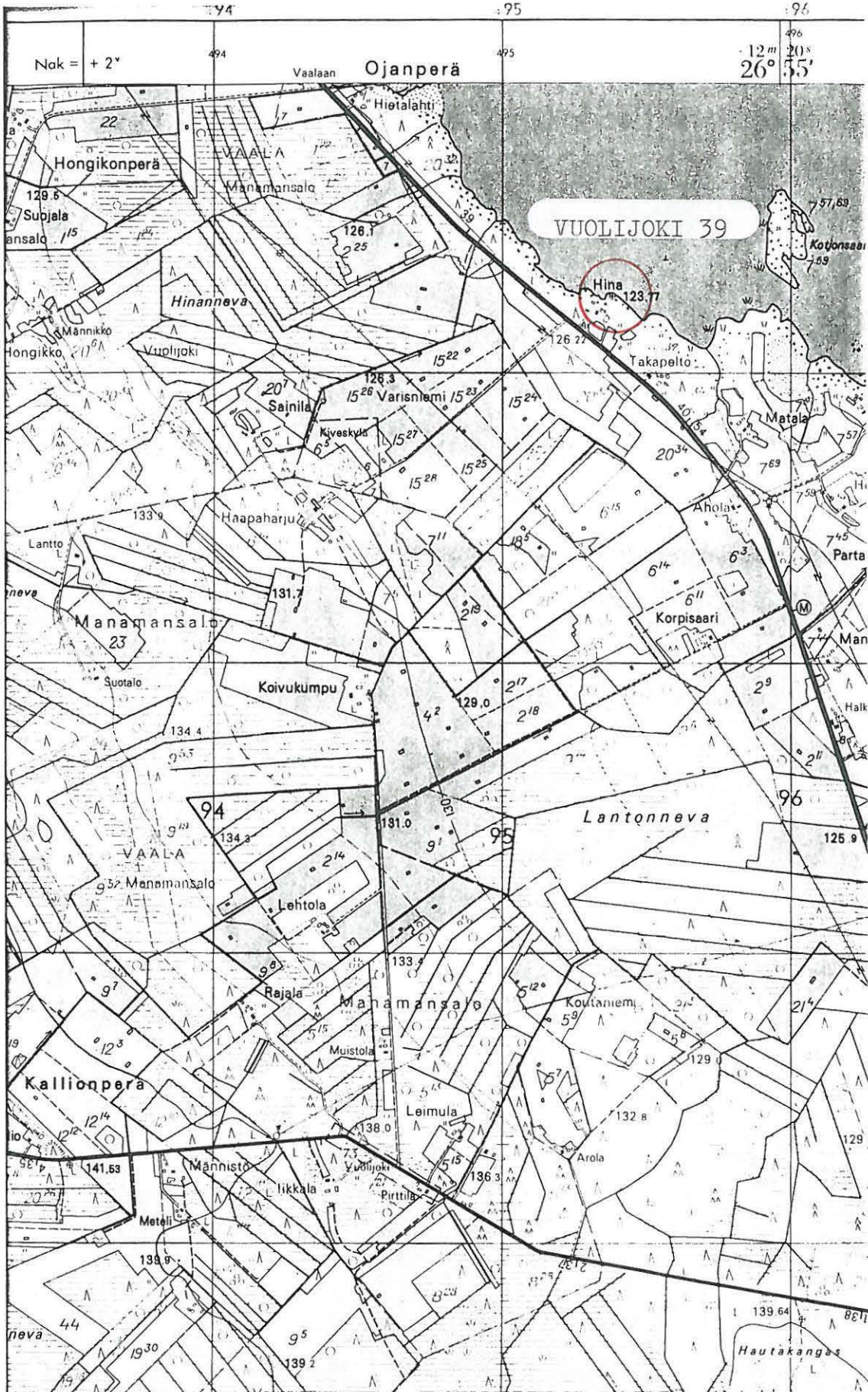
526

7134

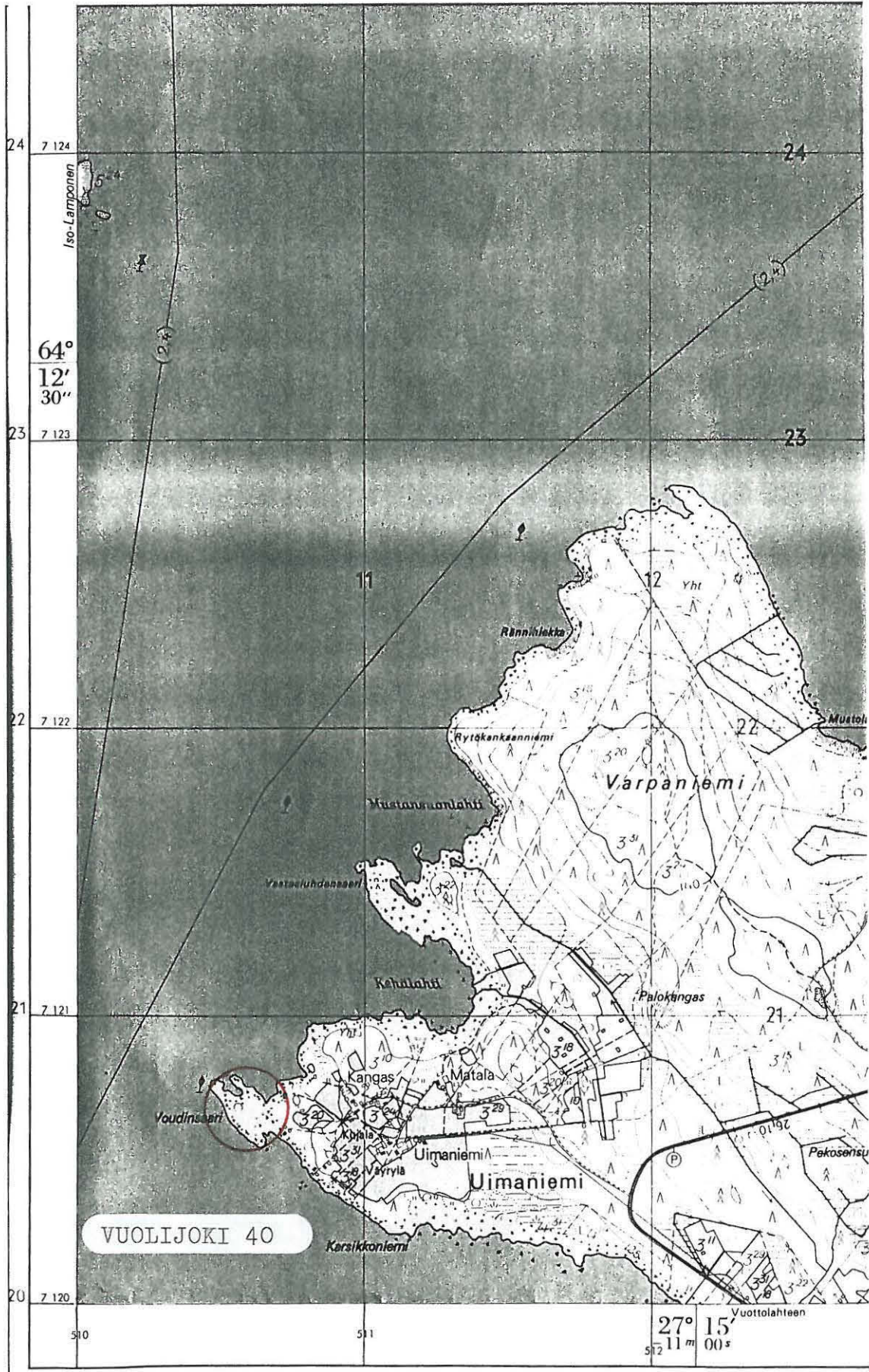

7103

7129

PK 3431 06 OUNAS

VUOLIJOKI 1982

Peruskarttaotteet

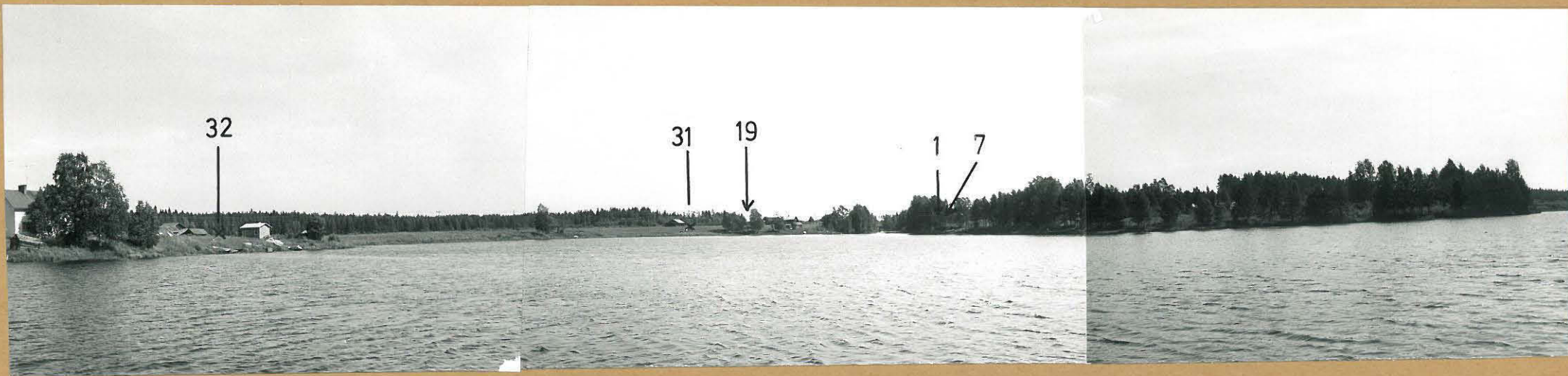
VUOLIJOKI 1

Koskenkangas

f. 55753

f. 55752

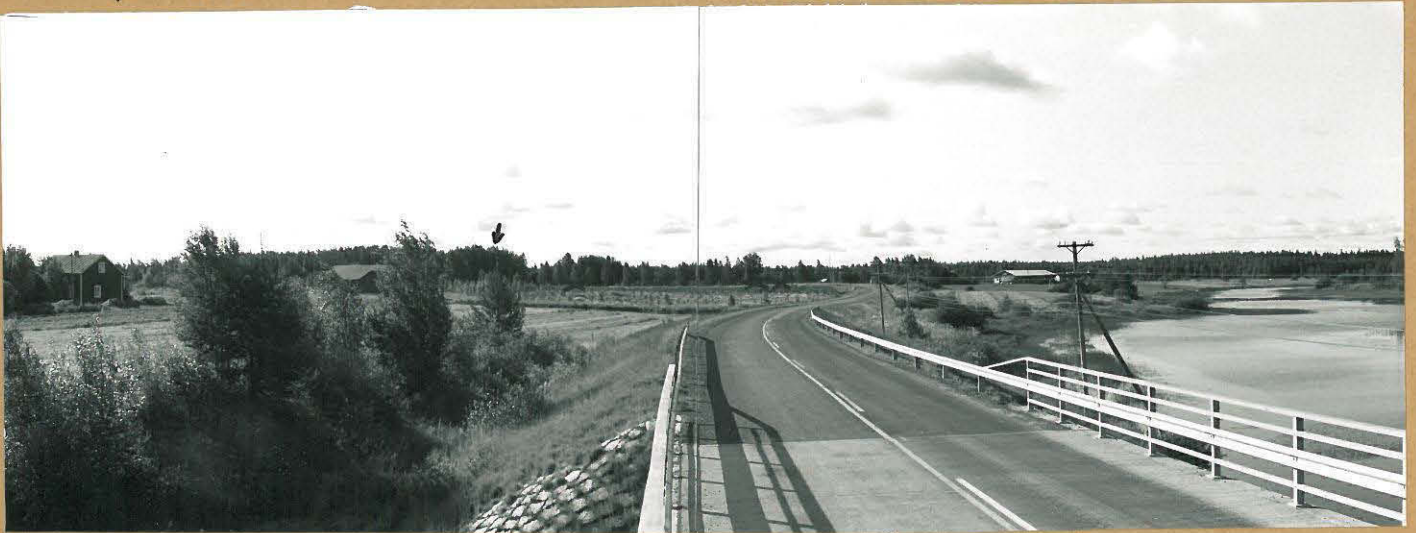
f. 55761

Panorama Kosken kylän inventointikohteista Mainuanjoen suulta. Nro 1 on Koskenkankaan löytöpaikka, nro 7 Terraniemi edellisen takana. Jokisuon vas. puolella Törmän tilan takana on nro 19, jokipellon asuinpaikka. Nro 31 on Törmän irtolöytö ja nro 32 Koivulan irtolöytö. Ks. karttaote s. .
H. M. 1982.

f. 55754

f. 55755

Nurmelan (nro 2) kivikautinen asuinpaikka Kajaani-Vaala -maantieltä Vimpelinjoen sillalta kuvattuna. Kvartsien (KM 21468) ja pohjalaisen kirveen (KM 10451:1) löytöpaikka Rasipellon tilalle vievän tien koivukujan edustalla merkitty ristein. Rasipellon talo nuolen osoittamassa paikassa metsän katveessa. Vasemmalla Nurmelan rakennus. H.M. 1982.

VUOLIJOKI 4

Kytökoski

f. 55756

f. 55757

Kytökosken kivikautinen asuinpaikka n. etelästä kuvattuna. KM12175, pohjalainen poikkikirves ja KM 21480 palaneen luun fragmentit on löydetty noin viinoviivotetulta alueelta. KM 17958 kvartsi- ja liuskeiskas on löydetty puuston suojaaman asuinrakennuksen ja taustalla kulkevan Kokkola -Kajaani -maantien välisestä perunapellosta. Vasemmalla Kytökoski ja oikealla kylän kaupparakennus. H.M. 1982.

Myllylä

f. 55758

Myllylän suppiloreikäisen pallonuijan löytö-
paikka ristin osoittamassa paikassa Oulujär-
veltä kurattuna, (KM 17862). Taustalla Myl-
Lylän tila. H.M. 1982.

Isosaari

f. 55763

Rautakautisen suksen (Kainuun M 2797)
löytöpaikka, Isosaari n. eteläkaakosta. Tays
talla oikealla Lapinniemi. H.M. 1982.

f. 55760

Paation reiällisen vuolukiven kappaleen (KM 18872)
löytöpaikka Oulujärven rannalla "isön petäjän"
juurella. Vasemmalla Paation isäntä Martti
Peltonen. H. M. 1982

f. 55761.

Valtalanniemestä löydetyn käyräselkäläisen kourutalton (KM 20944) löytöpaikka ristillä merkityssä kohdassa. Taustalla Ollikansaari. Löytäjän Seppo Hakkaraisen huvila nuolen osoittamassa paikassa metsikön siimeksessä. H. M. 1982

f. 55763

f. 55762

· Kankaalan kivikautinen löytöpaikka (KM 21477) n. pohjoisesta Kajaani-Kokkola -maantieltä kuvattuna. Esineet on löydetty n. kaarisulun paikkeilta, edustalla olevan kaksoisladon kohden jokitörmältä. Oikealla lehmien takana Kankaalan tila, vasemmalla nuolen tienoilla lepikon takana Kytökosken asuinpaikka (nro 4).

f. 55766

f. 55765

f. 55764

Pellikan tilalta löydetyn piiveitsen tai -tikarin (KM 21476) löytöpaikka uudisraken-
nuksen vasemmalla puolella ristillä merkityssä paikassa. Oikealla (ks. nuoli) isäntä
Seppo Karjalainen ja Osmo Nissinen istuvat siirtolohkoreella, "Ukon kivellä", tarkaste-
lemassa sen pinnalla olevaa apogryfistä kuviointia. H.M. 1982.

Myllypelto

f. 55767

Myllypellon alk. kirveen (KM 21476) löytöpaikka ristillä merkityssä kohdassa rakennuksen vieressä. Edustalla emäntä Karjalainen. H.M. 1982.

Jokipelto

f. 55768

Jokipellon kivikautinen asuinpaikka. Löydökset (KM91469) on poimittu perunapellon yläpuoleisesta osasta. Taustalla Mainuanjoen kosken ylittävä silta. Kuva on n. luoteesta. H.M. 1982

VUOLIJOKI 20

Ryynänen

f. 55769

f. 55770

Ryynäs järven koillisranta n. luoteesta kuvattuna. Kivikautisen asuinpaikan merkit on poimittu nuolen osoittamasta paikasta rantavedestä, (KM 21472). Oikealla Rautaruukki OY:n rantasaunan laituri. H.M. 1902.
Vasemmalla

VUOLIJOKI 21

Niskan tammi

f. 55772

f. 55771

Niskan tammien kivikautinen asuinpaikka Saaresjärveltä kuvattuna.
Löydöt (KM 21471) on poimittu kaarisulun rajaamalta alueelta
hiekkasärkältä rantavedestä. Nuolen kohdalla on betonista
valettu Saaresjoen "tammi". H. M. 1982

Katajamäki

f. 55773

Katajamäen kivikaufinen asuinpaikka Ka-
jaani-Vaala -maantieltä, n. luoteesta
kuvattuna. Löydökset (KM 21474) on
poimittu valkean asuinrakennuksen edus-
talla olevien viinimarjapensaiden juurelta.
Takana oikealla häämöttää kunnanviras-
to ja paloaseman letkutorni. H. M. 1982

f. 55775

Jataharjunnokan lapinraunio, taustalla
Oulujärvi.
f. 55774

Em. raunio puusta kuvattuna.

f. 55776

Jataharjun tornin lapinraunion ulkovallia n. koillisesta kuvattuna. Raunion keskikohta tikkaiden juuressa.

Em. sektori tornista kuvattuna.

f. 55777

f. 55778

Pengottu røykkiö A

f. 55779

Røykkiö B 1

Mustikkakangas

f. 55780

Röykkiö B2

f. 55781

Röykkiö B6

Mustikkakangas

v. 5598

f. 5578.

Röykkiö B7

H.M. 1982

Röykkiö B8 y. 55784

Röykkiö B9 y. 55785